

884.57

XAT

ΑΡΗ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Παναγιώτα

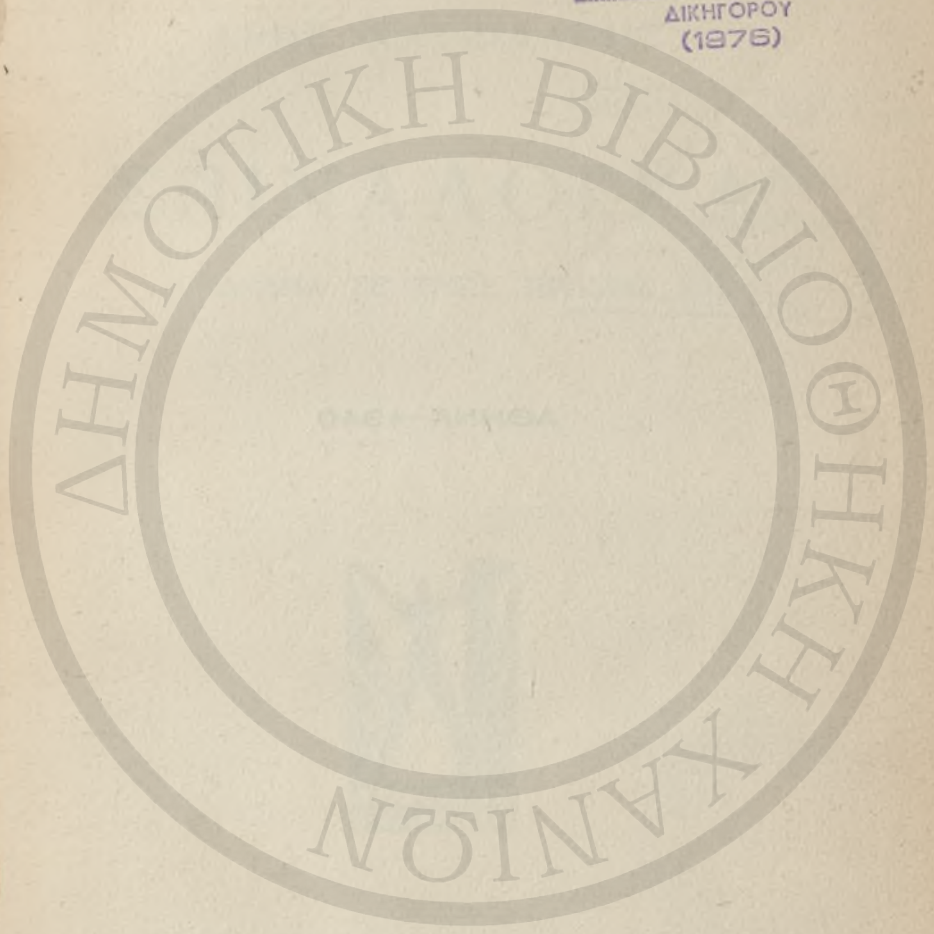
59

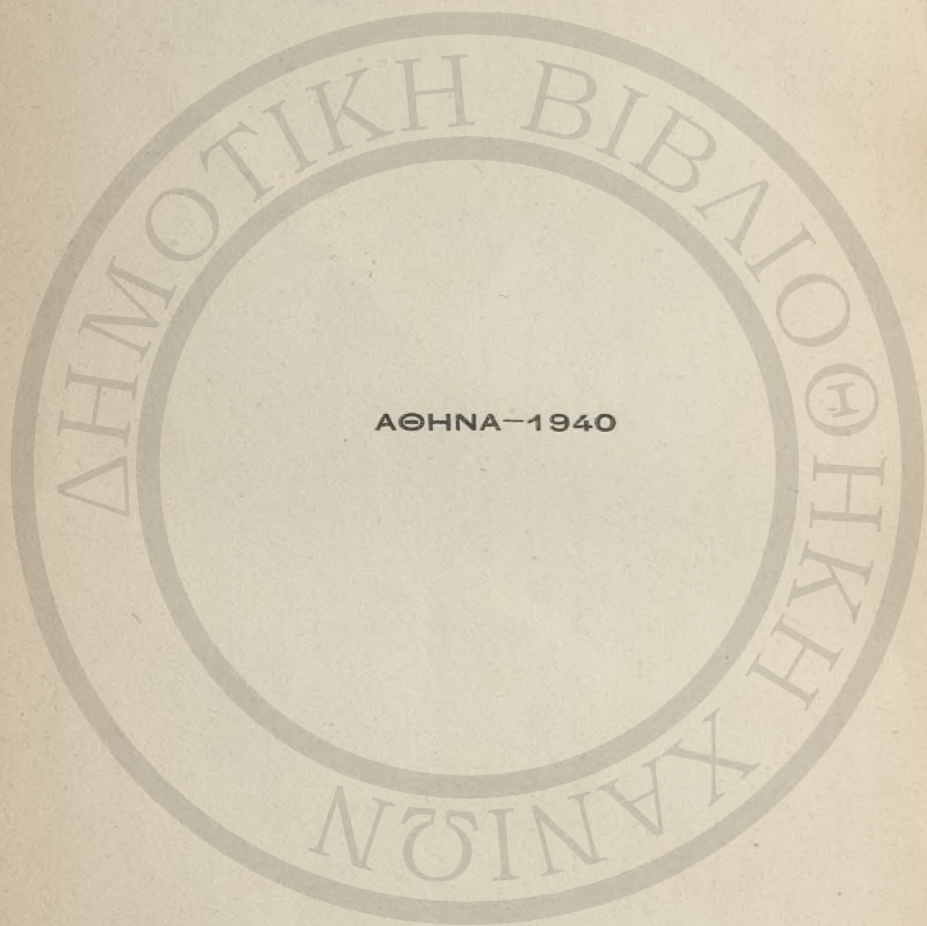
XAT

103

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΥΒΑΡΙΤΑΚΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ
(1976)

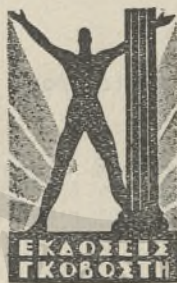
ATHINA-1940

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΚΟΒΟΣΤΗ

ΑΡΗΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ

ΣΠΙΝΑΛΟΓΚΑ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΚΟΒΟΣΤΗ

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ :**ΚΟΝΤΥΛΙΕΣ****ΠΟΙΗΜΑΤΑ****1930****ΙΔΑΙΑ****ΠΟΙΗΜΑΤΑ****1933****ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΤΩΝ ΩΡΩΝ****ΠΟΙΗΜΑΤΑ****1936****ΠΡΕΒΕΖΑ****ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ****1938****Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ****ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ****1938****ΑΝΕΚΔΟΤΑ :****ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ****ΠΟΙΗΜΑ****(Τὸ ἔπος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου)**

Ἡ «Σπιναλόγκα» χωρίζεται σὲ 3 πράξεις καὶ 10 εἰκόνες.

Α' ΕΙΚΟΝΑ : Τὸ ἐπιστημονικὸ ἐργαστήριον τοῦ Π. Κρητικοῦ-Κρήτη : στὴ μικρὴ πολιτεία ποῦ εἶνε ἀντίκρου στὴ Σπιναλόγκα.

Β' ΕΙΚΟΝΑ : Αἴθουσα συνεδριάσεων «Ἰνστιτούτου κατὰ τῆς λέπρας»-Ἀθήνα.

Γ' ΕΙΚΟΝΑ : Ὁ μῦθος τῆς Σπιναλόγκας.

Δ', Ζ', Ι' ΕΙΚΟΝΕΣ : Τὸ Ἰατρεῖο τῆς Σπιναλόγκας.

Ε', ΣΤ', Η' ΕΙΚΟΝΕΣ : Τὸ ὑπνοδωμάτιο τοῦ Π. Κρητικοῦ στὴ Σπιναλόγκα.

Θ' ΕΙΚΟΝΑ : Ἡ κρεββατοκάμαρα τοῦ πατέρα τοῦ Π. Κρητικοῦ-Κρήτη.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΔΕΙΞΕ ΚΡΙΤΙΚΟΣ

Ο ΠΑΤΡΑΣ ΤΟΥ

ΧΟΜΑΤΟΣ

ΚΑΙ ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΤΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΧΑΝΙΩΝ

ΣΠΙΝΑΛΟΓΚΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΠΕΤΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ

ΣΟΦΙΑ, νοσοκόμα κι' ύστερα σύζυγος τοῦ Πέτρου.

ΚΩΣΤΗΣ, ὀδοντογιατρός.

ΣΤΑΘΗΣ, ὑπηρέτης στοῦ σπίτι τοῦ Πέτρου Κρητικοῦ.

Ο ΕΝΟΧΟΣ

Η ΕΝΟΧΗ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ, μητέρα της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ «Ἰνστιτούτου κατὰ τῆς λέπρας».

ΤΑΡΖΗΣ

ΜΕΤΡΑΣ

Πολλοὶ λεπροὶ, χωρικοὶ, χωροφύλακες, μέλη τοῦ «Ἰνστιτούτου κατὰ τῆς λέπρας», ἕνας φύλακας κι' ἄλλα πρόσωπα τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Λεπροκομείου.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

ΕΙΚΟΝΑ Α΄.

Στή μικρή πολιτεία τῆς Κρήτης πού εἶνε ἀντίκρου στή Σπιναλόγκα. Τὸ ἐπιστημονικὸ ἐργαστήριό τοῦ γιατροῦ Πέτρου Κρητικοῦ. Σ' ἓνα μακρὸ πάγκο εἶνε ἀραδιασμένα ἓνα μικροσκόπιο, γυάλινο κώδωνες πού περιέχουν πειραματόζωα (ποντίκια) καὶ διάφορα ἄλλα ἐπιστημονικὰ ὄργανα καὶ σκευή. Ὁ γιατρός κρατᾷ στὰ χέρια του ἓνα γυάλινο σωληνάριο μὲ κιτρινωπὸ ὕγρὸ καὶ μένει σκεφτικός, κυττάζοντάς το προσεχτικά... Εἶν' ἕνας ἄντρας πού φαίνεται ἀκόμη νέος' σάν παιδί.

ΠΕΤΡΟΣ. Οἱ νεκροζώντανοι τῆς Σπιναλόγκας θ' ἀναστηθοῦν... Αὐτὸ τὸ κιτρινωπὸ ὕγρὸ εἶν' ἡ ζωὴ, τὰ νιᾶτα, ἡ υἰεῖα, τὰ ρόδινα μάγουλα, τ' ἀμόλευτα χεῖλη!... (τοποθετεῖ τὸ σωληνάριο στή θήκη του. Τὸ πρόσωπό του λάμπει, ἀπὸ ἓνα χαμόγελο ὑπέριπτης εὐτυχίας. Τὴν ἴδια στιγμή, ἡ πόρτα τοῦ ἐργαστηρίου ἀνοίγει' εἶν' ὁ γέρο-πατέρας του).

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ (μπαίνοντας μὲ ουστολή). Σ' ἀνησυχῶ, παιδάκι μου ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὅχι, πατέρα... Ποτὲ δὲ μ' ἀνησυχεῖς... Σὰ μπαίνειε στο ἐργαστήριό αὐτό, ἡ σκέψη μου φωτίζεται περισσότερο. Ἄγναντεύει πιὸ καλὰ τὴ δυστυχία κι' ὄπλιζεται καλλίτερα γιὰ τὸν ἀγῶνα!... Κάτσε! Κάτσε, πατέρα!...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Κάθουμαι, παιδί μου... (καθίζει). Σή-

μερα, είμαι κι' ἐγὼ εὐχαριστημένος !... Τέλειωσαν τὰ πειράματά σου πιά... Αὔριο θὰ εἶσαι ἔνδοξος κιάλας !... Δὲ θ' ἀνακατεύεσαι μ' ὄλ' αὐτὰ πού κλειοῦνε τὸ θάνατο !... "ὦ, νάξερεις, παιδί μου, πόσο ἡ καρδιά τοῦ πατέρα χτυποῦσε ὄλο τὸν καιρὸ π' ἄγγιζες τὰ γυαλιὰ αὐτὰ μὲ τὰ φοβερὰ μικρόβια !...

ΠΕΤΡΟΣ. Μικρόβια, πατέρα, αὐτὰ τὰ γυαλιὰ ; Κάνεις λάθος, πατέρα... Αὐτὰ τὰ γυαλιὰ ἔχουνε μέσα τους συμπυκνωμένη τὴ ζωὴ... "Ἐνα τέτοιο σωληνάριο (παίρνει ἕνα στὰ χέρια του γιὰ μιὰ στιγμή) εἶν' ἄρκετὸ νὰ διώξει τὰ σκουλήκια ἀπὸ χιλιάδες πτώματα !... Ἄπο χιλιάδες !...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Μποροῦσες, παιδί μου, νὰ διαλέξεις ἄλλο κλάδο στὴ γιατρικὴ...

ΠΕΤΡΟΣ. "Ὅλοι οἱ κλάδοι, ὄλοι οἱ δρόμοι, πατέρα, γιὰ τὸν ἴδιο μεγάλο σκοπὸ τραβοῦν... Μά, χρειάζεται ἀγάπη καὶ θυσία γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα πού πάσχει !...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. "Ἄς ἄφηνες γιὰ ἄλλους αὐτὴ τὴ δουλειά, παιδάκι μου...

ΠΕΤΡΟΣ. "Ἄν δὲν κυττοῦσα χρόνια καὶ χρόνια τώρα ἀντίκρυ μου τὴ δυστυχία... ἂν δὲν ἔβλεπα τὸν ἀνθρώπινο πόνο στὴν τραγικώτερη ἔκφρασή του, θάμουν ἥσυχος κι' ἐγὼ... Θάσσουν κι' ἐσύ... Μά, δοξάζω τὸ θεὸ πού μοῦδωσε τὴ θαματοουργὴ ἀνησυχία ! Αὐτὸς ὁ ξερόβραχος ἐκεῖ μὲ τὰ ζωντανὰ πτώματά του (δείχνει ἀπὸ τὸ παράθυρο) ἔκανε ν' ἀναπηθήσει μέσα μου ὁ πόθος ν' ἀνυψώσω τὴ ζωὴ...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Θ' ἀνυψωθεῖς, παιδί μου, θ' ἀνυψωθεῖς... Μά, παράτα πιά τὰ καταραμένα τὰ μικρόβια...

ΠΕΤΡΟΣ. Ποιὸς μιλάει γιὰ τὸν ἀνυψωμὸ τὸ δικό μου ;... Ἐκεῖ στὸ μαῦρο βράχο τῆς ἀπελπισίας τόσες ἀνθρώπινες ὑπάρξεις—ἀντρες, γυναῖκες, παιδιά, γερόντιοι—ἔχουν χάσει τὴν ἀγάπη, τὴν ὡμορφιά, τὴν ἑαστερὰδα τῆς ψυχῆς, τὸν ἥλιο καὶ τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς... Ἄπο παιδάκι ἔβλεπα νὰ ὀδηγοῦν στὴν ἀντι-

κρυνή δχτη, με τή βάρκα τοῦ λεπροκομείου, τοὺς τραγικούς κατάδικους στὸν αἰώνιο "Αδη τους...κι' ἡ εἰκόνα αὐτὴ με γιόμιζε ἀπὸ ἱερὴ λαχτάρα... "Αν σπούδασα γιατρός, γι' αὐτὸ σπούδασα...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. "Ὁμως, δὲν ἔλεγεσ τίποτε...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί!... Μά, πάντα ἔκρυβα μέσα μου με φρίκη τὴν εἰκόνα τῆς Σπιναλόγκας... Καί κάθε φορὰ ποὺ ἔβλεπα ἕνα δροσερὸ δέρμα παιδιοῦ, σκεφτόμουν ἕνα πληγιασμένο βυζί... "Ὅταν φιλοῦσα μιὰ δροσερὴ κοπέλλα, ἔβλεπα τὰ μάτια τῆς νὰ γιομίζουν ἔμπυο κι' ἀνάθεμα... Κι' ὅταν ἀντίκρυζα ἐσένα, πατέρα, ξεκαθάριζα πατρικὲς ἀγκαλιές, ποὺ τὰ χέρια τοὺς εἶταν δυὸ μακρὰ φαγωμένα κόκκαλα!..." Ἐλα, πατέρα, κάθου ἐκεῖ... Γέμιζε τὸ ἐργαστήριο με τὴν παρουσία σου! "Ἐτσι δὲ μοῦ φεύγει στιγμή ἀπὸ τὸ νοῦ πὼς ἡ πέτρα τοῦ τάφου εἶν' ἀκόμη ἀσήκωτη...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Μά, τὸ φάρμακο τῆς λέπρας βρέθηκε... Τὸ βρῆκε ὁ γιός μου. Τὸ παιδί μου!

ΠΕΤΡΟΣ. "Ὁχι, πατέρα' ἡ πέτρα τοῦ τάφου δὲ σηκώθηκε ἀκόμη. Πῆραμε μόνο κουράγιο νὰ τὴ σηκώσουμε. Μὰ θέλει, ὥστόσο, ὄμο γίγαντα γιὰ νὰ σηκωθεῖ ἡ ταφόπετρα!...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. "Ὅ,τι εἶχες νὰ κάμεις, τόκαμες... "Ἄς ἔρθουν τώρα οἱ ἄλλοι...

ΠΕΤΡΟΣ. Σταματᾶνε μεσόστρατα οἱ προσκυνητές; σταματᾶνε ;...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. "Ἀχ, παιδί μου· δὲ θὰ νοιώσεις ποτὲ τὸν πατέρα. "Ἴσως μονάχα ὅταν θὰ γίνεις καὶ σύ...

ΠΕΤΡΟΣ. Καὶ οἱ μεγάλοι σκοποὶ δὲν κεντρίζουνε τὴν πατρικὴ καρδιά ;

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Τοὺς κρύβει ἡ στοργή!...

ΠΕΤΡΟΣ. Οὔτε τὴν περηφάνεια ; τὴν περηφάνεια τὴν πατρικὴ ;...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Πάνω ἀπὸ ὅλα ἡ στοργή...

ΠΕΤΡΟΣ. "Ὄ, πατέρα' μᾶς χωρίζει αὐτὴ ἡ πόρτα...

(δείχνει τὴν πόρτα τοῦ ἐργαστηρίου του). Ἐγὼ ἐδῶ ἔσο ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Ναι, αὐτὴ ἡ πόρτα !... Τί ἡσυχὴ ποὺ εἶνε ἔξω ἢ μικρὴ μας ἢ πολιτεία, πλάι στὴ θάλασσα !... Ἐξω λάμπει ὁ ἥλιος καὶ ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς !...

ΠΕΤΡΟΣ. Καὶ δῶ μέσα, πατέρα, λάμπει ὁ ἥλιος καὶ ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς. Μά, ἕνας ἥλιος διαφορετικὸς... Ἕλιος πανανθρώπινος. Ἕλιος, ποὺ θὰ ἐπουλώσει ἀνθρώπινες πληγές· ἥλιος, ποὺ θὰ μπεῖ μέσα στὰ κελλιά τῶν ἀπόκληρων νὰ φωτίσει τὴν ψυχὴ τους...

ΣΤΑΘΗΣ (μπαίνοντας). Ἐνα τηλεγράφημα.

ΠΕΤΡΟΣ. Δὲς μου το.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Τί εἶνε ;

ΠΕΤΡΟΣ (ἀνοίγει τὸ τηλεγράφημα). Νά ! ὁ ἥλιος θὰ βγεῖ... Γιὰ δέτε, γιὰ δέτε ἐκεῖ... ἡ Σπιναλόγκα φαίνεται κιόλας ἠλιοφωτισμένη !...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Μά, τί εἶνε ;

ΣΤΑΘΗΣ. Τί γράφει ;

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶνε ἀπὸ τὸ «Ἴνστιτούτο κατὰ τῆς λέπρας»... Μὲ καλοῦνε στίς συνεδριάσεις του... Πῶς περίμενα τὴν ἀπάντησιν αὐτὴ !...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Νά κάνεις τί ;...

ΣΤΑΘΗΣ. Τί θὰ γίνεϊ ἐκεῖ ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὴν ἀνακοίνωσή μου γιὰ τὴν ἀνακάλυψιν...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Κι' ὕστερα ;...

ΣΤΑΘΗΣ. Ὑστερα ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὑστερα ὁ ἥλιος θὰ γιομίσει φῶς τῆ Σπιναλόγκα, θὰ μεταβάλεϊ τὸ ἔμπυο σὲ αἶμα, τὸ μῖσος σὲ ἀγάπη, τὰ σαρακασμένα σκέλεθρα σὲ σιδερένια ὄστᾶ, τοῦ θηλασμοῦ τὸ θάνατο σὲ ζωὴ !...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. ὦ, πῶς τὸ φοβοῦμαι τὸ ὕστερα αὐτό. Δὲν ξέρω τί θὰ εἶνε, μὰ τὸ φοβοῦμαι... Τὸ φοβοῦμαι γιὰ σένα. Γιὰ σένα, παιδί μου !...

ΣΤΑΘΗΣ. Ἡ δόξα ἀγκαλιάζει τὸ παιδί σου...

ΠΕΤΡΟΣ. Λίγο νοιάζομαι για τὴ δόξα !...
 Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Μὰ ἐγὼ...τὴ μισῶ !...

(*Ἀκούγονται σύγκαιρα φωνές, ἔξω*).

ΦΩΝΕΣ. Τὸ γιατρό ! Θέλουμε τὸ γιατρό !... Ἄφη-
 στε μας...

ΣΤΑΘΗΣ. Τί νᾶνε ;

ΠΕΤΡΟΣ. Ποιοί φωνάζουνε ἔτσι ;...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Τρέχα, Στάθη !...

(*Ὁ Στάθης τρέχει στὴν πόρτα, μὰ δὲν προκάνει νὰ βγεῖ
 τρεῖς λεπροὶ εἰσορμοῦν μὲ ἐνθουσιασμό... Ἀκολουθοῦν
 χωρικοί*).

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Νὰ μᾶς ζήσεις, γιατρέ !

Β' καὶ Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Ζήτ' ὁ γιατρός !...

ΧΩΡΙΚΟΙ. Γιατρέ !... Εἶνε λεπροί, εἶνε λεπροί !...

Θεέ μου, εἶνε λεπροί !...

(*Ὁ πατέρας τοῦ Πέτρου καὶ ὁ Στάθης παραμερίζουν μὲ
 τρόμο*).

ΣΤΑΘΗΣ. Θεέ μου !... Ἔξω !...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Χριστέ μου ! εἶνε λεπροί !...

ΠΕΤΡΟΣ (ἀδυστηρά, μὰ καὶ ἤρεμα). Τοὺς βλέπω !...

(*Ὅλοι σωπαίνουν. Στὸς λεπρούς, μὲ τὴν ἴδια ἠρεμία*): Τί
 θέλετε δῶ ;...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Φύγαμε ἀπὸ τὴ Σπιναλόγκα...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Ἀπὸ τὴν κόλαση...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Ἠρθαμε γιὰ σένα...

ΠΕΤΡΟΣ. Γιατί ἀποδράσατε ;...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Διαβάσαμε, γιατρέ, στὴ φημερίδα πὼς
 βρήκες τὸ φάρμακο τῆς ἀρρώστειας μας !...

ΠΕΤΡΟΣ. Καὶ φύγατε γι' αὐτό ;...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Ναι !... Ἀπὸ τότε, τίποτε δὲ μπο-
 ροῦσε νὰ μᾶς κρατήσῃ σ' αὐτὸ τὸν ξερόβραχο !...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Τίποτε !...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Μοιάζουμε με λεύτερα πουλιά που τὰ φυλακίσανε...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Πρώτα δὲν τὸ νοιώθαμε αὐτό... Εἶχαμε ἀγκαλιάσει τὴ μοῖρα μας...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Τὰ κάγκελλα δὲ τὰ βλέπαμε πιά...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Ἐσὺ μὰς ἔκανες νὰ τὰ δοῦμε... Καὶ ἤρθαμε νὰ σοῦ ποῦμε : ἔλα, σπάσε τα...

ΠΕΤΡΟΣ. Παιδιά, δὲν κάνατε καλὰ νὰ φύγετε... Αὐτό, σίγουρα, θὰ γίνει ἀφορμὴ νὰ τιμωρηθεῖτε...

ΣΤΑΘΗΣ. Καὶ πρέπει νὰ τοὺς τιμωρήσουν...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Ναί, πρέπει!...

ΠΕΤΡΟΣ. Σῶπα, Στάθη!... Γυρίστε, παιδιά, στὸ νησί σας... Λίγον καιρὸ θὰ ἐξακολουθήσει ἀκόμη τὸ μαρτύριό σας... Ὑστερα ὄλα θ' ἀλλάξουν... Τὸ μυστικό τῆς καινούργιας σας ζωῆς τὸ κρατῶ στὰ χέρια μου...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. ὦ, γιατρέ! μὰς φαίνεσαι σὰν ἕνας θεός...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Πού κατέβηκε γιὰ νὰ σώσει τὸν κόσμο!...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Εἶς' ὁ σωτήρας μας!...

ΠΕΤΡΟΣ. Σὲ λίγο πηγαίνω στὴν Ἀθήνα, γιὰ ν' ἀνακοινώσω τὴν ἀνακάλυψή μου... Νά, τώρα πῆρα τηλεγράφημα πού μὲ καλεῖ... Ἔχετε πίστη, παιδιά!... Οἱ Σπιναλόγκες θὰ λείψουν ἀπὸ τὸν κόσμο...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Νὰ σοῦ φιλήσουμε τὸ χέρι!...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Αὐτὸ ἔλειψε!...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Αὐτὸ κάνουν οἱ ἄνθρωποι!...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Ἐμεῖς δὲν ἔχομε οὔτε τὰ καθήκοντα τῶν ἀνθρώπων!...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὸ αἰστάνομαι τὸ χέρι μου νὰ τὸ φιλεῖτε!...

(Μπαίνουν, μὲ δρομὴ, δυὸ χωροφύλακες. Οἱ χωρικοὶ τραβιοῦνται στὴν ἄκρη).

Α' ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΑΣ. Ποῦ εἶνε;...

ΧΩΡΙΚΟΙ. Πάρτε τους!... Πάρτε τους!...

Β' ΧΩΡΟΥΛΑΚΑΣ. Πού νά πάρει ὁ διάβολος !...

Α' ΧΩΡΟΥΛΑΚΑΣ. Ἄκους ἐκεῖ νά φύγετε !...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Ὁ θεὸς σὰς ἔστειλε...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Θὰ γυρίσουμε στὴ Σπιναλόγκα...

Α' ΧΩΡΟΥΛΑΚΑΣ. Ἀμέσως !...

Β' ΧΩΡΟΥΛΑΚΑΣ. Μὴ χάνουμε καιρὸ !...

ΠΕΤΡΟΣ. Θάρθουν...

Α' ΧΩΡΟΥΛΑΚΑΣ. Ἐλάτε γρήγορα !...

Β' ΧΩΡΟΥΛΑΚΑΣ. Τί κάθεστε ;...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Πάμε, νά μὴ μεσκηλιάσουμε τὸν κόσμον!

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Πάμε !...

Α' ΧΩΡΟΥΛΑΚΑΣ. Ἐμπρός !...

Β' ΧΩΡΟΥΛΑΚΑΣ. Καὶ λίγο μακρῶς... Πάμε !...

(Οἱ λεπροὶ φεύγουν, μὲ τὴ συνοδεία τῶν χωροφυλάκων).

Οἱ ΧΩΡΙΚΟΙ (φεύγοντας). Φύγετε !... Φύγετε ! Στὴ Σπιναλόγκα ! Στὴ Σπιναλόγκα !...

ΠΕΤΡΟΣ (στοὺς λεπρούς). Πηγαίνετε· ἔρχομαι μαζί σας...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Μά, τί εἶπες ; θὰ πᾶς μαζί τους ;...

ΠΕΤΡΟΣ. ὦ, πατέρα ! Μά δὲ μ' εἶδες πού ἔφυγα μαζί τους ;...

(Ὁ Στάθης κάνει ἓνα μορφασμό, σὰ νά μὴ νοιώθει τὰ παρᾶξενα λόγια τοῦ Πέτρου).

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Ἐφυγες ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί, πατέρα ! Δὲν εἶμαι ἐδῶ... Εἶμαι ἐκεῖ ἀντίκρου, στὴ Σπιναλόγκα... καὶ τριγυρίζουμαι ἀπὸ τοὺς λεπρούς... Καὶ νά δεῖς, πατέρα, πού δὲ μὲ τρομάζουν ἐμένα οἱ λεπροὶ μου... Δὲ βλέπω πάνω τους κανένα σημάδι, πού νά τοὺς κάνει νά ξεχωρίζουν καὶ νά μπαίνουν στὸ περιθώριο... Κανένα φόβου δὲ μοῦ πρακαλοῦν... Μονάχα πόνου βαθύ... Πόνου γιὰ τὸν ἄνθρωπο !... Τὴ λέπρα τους δὲν τὴ φοβοῦμαι... Μιὰν ἄλλη λέπρα φοβοῦμαι ἐγώ, πατέρα... Μιὰ λέπρα ἔξω ἀπὸ τὴ Σπιναλόγκα !...

ΕΙΚΟΝΑ Β'.

Ἐνα μέρος ἀπὸ τὴν αἴθουσα συνεδριάσεων τοῦ «Ἰνστιτούτου κατὰ τῆς λέπρας». Ἀπὸ τὰ καθίσματα φαίνονται μόνο τὰ μπροστινὰ (ἀριστερά), κατελιημένα... Τὸ Ἰνστιτούτο ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀνακάλυψη τοῦ Πέτρου Κρητικοῦ, ποῦ διακρίνεται στὰ πρῶτα καθίσματα, ἀνάμεσα στὰ μέλη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (ἀπὸ τὴν ἔδρα-δεξιά). Ὁ κ. Πέτρος Κρητικός μᾶς ἀνέλυσε, στὴ χθεσινὴ συνεδρίαση, μὲ κάθε λεπτομέρεια, τὴν ἀνακάλυψή του. Οἱ ἐπιστημονικὲς ἔρευνες τοῦ κ. Κρητικοῦ τιμοῦν ἀληθῶς τὴν Ἐπιστήμη τοῦ τόπου μας καὶ ἀνοίγουν τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἀπολύτρωση χιλιάδων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων ἀπὸ τὴ φοβερὴ ἀρρώστεια τοῦ Ἰώβ... Ὁ κ. Πέτρος Κρητικός, ἂν πραγματικὰ βρίσκεται στὰ ἴχνη τῆς σωτηρίας, ἀνήκει στὴ σειρά τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Κανεῖς, βέβαια, δὲν ἀμφισβητεῖ πῶς τὰ πορίσματα τοῦ διακεκριμένου ἐπιστήμονος, ὡς τὰ ἐξέθεσε, εἶνε ἄξια πάσης προσοχῆς. Ἄν δὲν τύχουν, ὅμως, καὶ τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς, δὲ μπορεῖ νὰ ἔχει κανεῖς μιὰ τελείως ἀποκρυσταλλωμένη γνώμη ἐπὶ τοῦ κατὰ πόσον ὁ προτεινόμενος ὁρρὸς εἶνε δυνατόν νὰ θεραπεύσει τὴ λέπρα.

Ἐνεκα τούτου, τὸ ἡμέτερον «Ἰνστιτούτον κατὰ τῆς λέπρας» μοῦ ἀνέθεσε χθὲς νὰ συνεννοηθῶ μὲ τὸν Ἐξοχώτατο ἐπὶ τῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως Ὑπουργό, σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶνε γνωστὸν ὅτι ἔχει δεῖξει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ Σπιναλόγκα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν καλλιτέρευση τῆς θέσεως τῶν ἀσθενῶν. Ἐκτίσθησαν νέα οἰκήματα, ἐφυτεύθησαν δένδρα,

ἐλειτούργησε πλήρες φαρμακείον, ἔχουν δὲ σχεδιασθεῖ καὶ ἄλλα ἔργα ποῦ ἀπαιτεῖ ὁ πολιτισμός. Μὲ εὐλογία, συνεπῶς, ἱκανοποίησι πληροφόρηθηκε ὁ κ. Ὑπουργὸς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ κ. Πέτρου Κρητικοῦ, ποῦ ἀργότερα, ὕστερα ἀπὸ μιὰ πειραματικὴ περίοδο, μπορεῖ νὰ ταυτισθεῖ μὲ ἓνα σχέδιον ἰδρύσεως προτύπου θεραπευτηρίου τῆς λέπρας.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς μὲ ἐξουσιοδότησε νὰ πληροφόρησω πρῶτος ἐγὼ τὸν κύριον Κρητικὸν ὅτι εἶνε πρόθυμος νὰ υπογράψῃ τὸ διορισμὸν τοῦ ὡς ἱατροῦ τοῦ Λεπροκομείου τῆς Σπιναλόγκας καὶ ἐγκαινιάσει μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὴν πειραματικὴν περίοδον... Ὡς Πρόεδρος τοῦ Ἰνστιτούτου, κύριοι, αἰσθάνομαι ἰδιαίτην χαρὰν, ἀναγγέλοντάς σας, καθὼς καὶ στὸ διακεκριμένον συνάδελφον, τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. *(Χειροκροτήματα)*. Ἐπίσης, ὁ κ. Ὑπουργὸς μὲ παρακάλεσε νὰ ἀνεύρω ἀνάμεσα στὰ μέλη τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἕτερον ἐπιστήμονα ἱκανὸν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς συνεργάτης καὶ βοηθὸς τοῦ κ. Πέτρου Κρητικοῦ. Ἐπειδὴ, ὅμως, τὸ πρᾶγμα εἶνε λεπτό, θεωρῶ τὴ στιγμή αὐτὴ καλὸν νὰ ἀφήσω τελείως ἐλεύθερους ὅπως προσφέρουν μόνον τοὺς τὰς ὑπηρεσίας των τοὺς συναδέλφους ἐκείνους ποῦ θὰ ἤθελαν νὰ ὑπηρετήσουν τὸ σκοπὸν μας. Τὸ ζήτημα ἔπειτα τῆς ἐκλογῆς ἐκ μέρων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ δὲ θὰ παρουσιάσῃ ἀσφαλῶς δυσκολίας... *(Χειροκροτήματα. Κατεβαίνει ἀπὸ τὴν ἔδραν)*.

ΠΕΤΡΟΣ *(σηκῶνεται ἀπὸ τὴ θέσιν του)*. Σὰς εὐχαριστῶ, κ. Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ *(τοῦ σφίγγει τὸ χεῖρον)*. Κι' ἐγὼ σὰς εὐχομαι τὴν ἐπιτυχίαν ποῦ ποθοῦμε ὅλοι μας... *(Καθίζει)*.

ΠΕΤΡΟΣ *(ἀνεβαίνοντας εἰς τὴν ἔδραν, μέσα σὲ χειροκροτήματα καὶ ἐλαφρὰ ψιθυρίσματα)*. Ἔχω χρέος, πρῶτον ἀπὸ ὅλων, εἰς εὐχαριστήσω ἴσσο τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ἰνστιτούτου, ὅσο καὶ τὸ σεβαστὸν Ὑπουργὸν τῆς Ὑγιεινῆς, ποῦ ἔδωσαν τὴν ἀπαιτουμένην σημασίαν σ' ἓνα τέτοιο ζήτημα...

Εὐχαριστῶ, ἰδιαίτερος, τὸν κ. Ὑπουργὸ γιὰ τὴν πρόνοια ποὺ εἶχε νὰ ὑποδείξει τὴν πρόσληψη ἑνὸς συνεργάτου...

Ἀλήθεια, πόσο ἐπόθησα πλάϊ μου ἕναν ἄνθρωπο ποὺ νὰ γίνῃ ἕνας μὲ μένα.. κι' ἐγὼ ἕνας μ' αὐτόν!... Ζητάω λιγώτερο ἕναν ἐπιστήμονα... καὶ περισσότερο ἕναν ἄνθρωπο μὲ πίστη... Ζητάω ὅ,τι διαθέτω κι' ἐγὼ... Ποθῶ πραγματικά ἕνα «συνεργάτη» μὲ τὴν εὐρύτερη σημασία τῆς λέξης... Ἐνα σύμβουλο, ἕνα συμπαραστάτη, ἕνα βοηθό!... Ζητάω, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ἕναν «ἄνθρωπο»! (*τονίζει ξεχωριστὰ τὴ φράση. Χειροκροτήματα*). Ἄν κρίνω ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα, ἡ ἀνθρωπότητα πρέπει νὰ ἔχει προοδέψει ἄρκετὰ στὸ κεφάλαιο αὐτό... ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Διογένη!... (*Γέλια καὶ νέα χειροκροτήματα*). Ἄς τὸ ἐλπίζουμε!...

Ὁ ΤΑΡΖΗΣ (ἕνας ἠλικιωμένος κάπως, μὰ κομψοῦς ἐπιστήμονας, σηκώνεται, στὸ σημεῖο αὐτό, μὲ κάποιον ἐνθουσιασμό ἀπὸ τὴ θέση του στὴ δεύτερη σειρὰ καὶ διακόπτει τὸν Πέτρο Κορητικό). Συγχαίρω τὸ νέο συνάδελφο, γιὰ τὰ τόσο εὐγενῆ ἰδανικά ποὺ οἰστρηλατοῦν τὴν ψυχὴ του... Πόση χαρὰ θὰ ἔνοιωθα, ἀλήθεια, νὰ φεύγαμε μαζί γιὰ τὸ βράχο τῆς Σπιναλόγκας καὶ ἐκεῖ νὰ πραγματοποιήσουμε, θουσιάζοντας καὶ τὴ ζωὴ μας ἀκόμη, τὰ ὠραῖα, τὰ μεγάλα, τὰ εὐγενῆ ἰδανικά!... (*Κι' ὅπως ἀπρόοπτα*): Εὐτυχῶς ὑπάρχουν ἐδῶ τόσοι νέοι ποὺ μποροῦν κι' ἔχουν καὶ καθῆκον νὰ σᾶς συνδράμουν, ἀγαπητὲ συνάδελφε, στὴν ὑπέροχὴ σας προσπάθεια... (*Χειροκροτήματα*).

ΠΕΤΡΟΣ (*μὲ ἀδιόρατη εἰρωνεία*). Εὐχαριστῶ, κύριε Ταρζῆ... Εὐχαριστῶ... Τί κρίμα, ἀλήθεια, νὰ μὴ μπορεῖτε καὶ σεῖς!...

(*Ὁ Ταρζῆς ξανακάθεται στὴ θέση του ἀργὰ καὶ διστακτικά, χάνοντας κάπως θεατρικὲς χειρονομίες*).

ΠΕΤΡΟΣ. Τί κρίμα νὰ εἶνε τόσο ἀπαιτητικά τὰ γεράματα!... δηλαδή ὁ λόγος τὸ λέει γεράματα, κ.

Ταρζή, γιατί άμφιβάλλω πολύ άν αυτό θα διακρινόταν μέσα σ' έναν κοσμικό κύκλο, άνάμεσα σε ώραιες κυρίες, π. χ. (*Ένα έλαφρό γέλιο στην αίθουσα*).

ΤΑΡΖΗΣ (*χαμογελώντας κι' αυτός*). "Ω, με κολακεύετε!... (*χαϊδεύει με άνταρέσκεια τὰ γκρίζα του μαλλιά και καθίζει τώρα περισσότερο άνετα στη θέση του*).

(*Συγχρόνως σχεδόν*):

Ο ΜΕΤΡΑΣ (*έναν νέο έπιστήμονα, σηκώνεται, με τὸ επιβλητικό του παράσημα, από τὴ θέση του—πρώτη σειρά—με κάποιο οϊστρο κι' αυτός και άπευθύνεται στον Πέτρο Κορητικό*). Τί δίκηο πού είχε, κύριε συνάδελφε, ὁ κ. Ταρζής! Τί σωστά πού τὸ εἶπε προτίτερα: Οἱ νέοι ἔχουν καθήκον νὰ βοηθοῦν, νὰ πρωτοστατοῦν στις μεγάλες προσπάθειες, στὰ εὐγενῆ ἔργα!... Πόσο τὰ νοιώθω τὰ λόγια του! Ὑπάρχει μεγαλύτερη χαρά γιὰ ἕνα νέο έπιστήμονα από τὴν ἔργασία πού εἶνε άφιερωμένη στην ὑπηρεσία τῆς άνθρωπότητος: Ὑπάρχει!... "Ω, αὐτὴ τὴν ἰδέα τῆς άποστολῆς στη Σπιναλόγκα τὴν αἰσθάνομαι νὰ κυκλοφορεῖ μέσα στοῦ αἵμα μου!... (*Χειροκροτήματα*).

ΠΕΤΡΟΣ. Σὰς συγχαίρω, κύριε Μετρά! Σὰς συγχαίρω!...

ΜΕΤΡΑΣ. Σὰς εὐχαριστῶ πού με νοιώθετε, κύριε Κρητικέ!... Ναι, με νοιώθετε!... Γι' αὐτὸ θα με καταλαβαίνετε και ἂν ἀκόμη δὲ μπορούσα νὰ κάμω δ,τι με προστάζει ἡ ψυχὴ μου... Ναι, πραγματικά, δὲ μπορῶ... Ὁ κ. Ταρζής εἶπε ὅτι οἱ νέοι «μποροῦν»... "Ὅχι πάντοτε!... Οἰκογενειακὲς ὑποχρεώσεις, πού μοῦ εἶνε δύσκολο νὰ ἐκθέσω ἐδῶ, με ἀναγκάζουν νὰ μὴ δύναμαι νὰ ἀπομακρυνθῶ από τὴν Πρωτεύουσα!... Ναι, εἶμαι δεμένος... Δὲ μπορῶ νὰ ἀξίζω τὰ συγχαρητήριά σας!... (*Χειροκροτήματα*).

ΠΕΤΡΟΣ. "Ω, σὰς συγχαίρω πάντα! Σὰς συγχαίρω!...

(*Ὁ Μετράς ξανακάθεται στη θέση του, με κάποια άνακούφιση*).

ΠΕΤΡΟΣ (ἤρεμα). Ἄς εἶνε τὸ ζήτημα τοῦ συνεργάτου μου δὲν εἶνε καὶ τόσο βιαστικό...Κάποιος θὰ βρεθεῖ...

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΦΩΝΗ. Ἐγὼ !...

(Ὁ Πέτρος Κοητικός, ἔτοιμος νὰ κατέβει ἀπὸ τὴν ἔδρα, σταματᾷ. Τὰ βλέμματα ὅλων στρέφονται πρὸς τὸ βάθος τῆς αἴθουσας πὺ ἀκούστηκε ἡ φωνή...Μιά νέα ἔχει σηκωθεί ἀπὸ τὴ θέση της, πίσω στὸ ἀκροατήριον, καὶ προχωρεῖ πρὸς τὴν ἔδρα).

ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΛΗ. Μὲ ποιὰ ιδιότητα ἡ δεσποινίς;...

Ἡ ΝΕΑ. Εἶμαι νοσοκόμος !...

ΤΟ ΙΔΙΟ ΜΕΛΟΣ. Δὲν εἴπαμε νοσοκόμο !...

(Ἡ νέα πλησιάζει τώρα στὴν ἔδρα).

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐσεῖς ;!...

Ἡ ΝΟΣΟΚΟΜΑ (μέσα στὴ γενικὴ ἐκπλήξη). Ναί, ἐγὼ !...

(Χειροκροτήματα).

ΠΕΤΡΟΣ. Μπορεῖ, ἄραγε, ν' ἀρνηθεῖ κανεὶς μιὰ τέτοια προσφορά !;...

Ἡ ΝΟΣΟΚΟΜΑ (στὸν Πέτρο). Εἶμαι στὴ διάθεση τοῦ μεγάλου σκοποῦ πὺ ἐπιδιώκετε...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐχετε, ὅμως, συνείδηση ποιὸ βαρὺ σκοπὸ θὰ ὑπηρετήσετε ;

Ἡ ΝΟΣΟΚΟΜΑ. Ἐάν δὲν εἶχα, δὲ θὰ δεχόμεν !...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὁ βράχος τῆς Σπιναλόγκας εἶνε μιὰ κόλαση !...

Ἡ ΝΟΣΟΚΟΜΑ. Θὰ τὴν μεταβάλλομε σὲ παράδεισον !...

(Χειροκροτήματα).

ΠΕΤΡΟΣ. Θὰ τὰ θυσιάσετε ὅλα !...

Ἡ ΝΟΣΟΚΟΜΑ. Ὅλα θὰ τὰ ἐξαφανίσω ἀπὸ τὴ μνήμη μου καὶ τὴν καρδιά μου...

(Χειροκροτήματα).

ΠΕΤΡΟΣ. Θᾶταν ἵπποτικὸ ἴσως νὰ μὴ δεχτοῦμε. Μὰ εἶνε ἀνθρώπινο, πολὺ ἀνθρώπινο ν' ἀφιερῶσετε

τῆ ζωῆ σας στοὺς ἀνθρώπους!... Ἐγώ... δέχομαι!...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (*ὄρθιος ἀπὸ τῆ θέσης του*). Ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶχε βέβαια μιλήσει γιὰ συνεργάτη διαλεγμένον μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου... Ἀφοῦ, ὅμως, ὁ διακεκριμένος συνάδελφος εἶνε εὐχαριστημένος ἀπὸ τῆ συνδρομῆ τῆς θαρραλέας αὐτῆς νέας, δὲν ἔχομε παρὰ νὰ συμφωνήσομε καὶ νὰ τοῦ εὐχηθοῦμε καλὴ ἐπιτυχία στὴν ἀποστολὴ του. Ὁ κ. Ὑπουργὸς θὰ ἐγκρίνει, ἀναμφιβόλως, καὶ θὰ χαρεῖ, πιστεύω, περισσότερο πού ἡ θαρρετὴ πράξι ὀφείλεται σὲ μιὰ νέα, πού φέρει μάλιστα καὶ τὴ στολὴ τῆς νοσοκόμου... τὴ στολὴ πού ἡ λευκότητά της συμβολίζει, θαρεῖς, τὴ λευκὴ τῆς ψυχῆ!... (*Χειροκροτήματα*).

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί, ἡ «θαρρετὴ πράξι» ὀφείλεται... σὲ μιὰ γυναῖκα!... Κι' ὅμως, κάποτε, εἶχαν ἐρωτήσει οἱ ἄντρες: «Εἶνε ἀνθρῶπος ἡ γυναῖκα;»!...

ΕΙΚΟΝΑ Γ΄.

Στὸ μῶλο τῆς Σπιναλόγκας. Φαίνεται ἀπέναντι ἡ Κρητικὴ παραλία. Τρεῖς λεπροὶ εἶνε καθισμένοι στὶς πέτρες τοῦ μῶλου καὶ συζητοῦν.

1ος ΛΕΠΡΟΣ. Δὲ βαριέστε. Ἐγὼ δὲν περιμένω τίποτε καλὸ !... Οἱ μέρες μας θὰ κυλοῦν πάντα οἱ ἴδιες, μονότονες, τυραννικές, χωρὶς ἐλπίδα καὶ φῶς...

2ος ΛΕΠΡΟΣ. Πάντα πρέπει νάχει κανεὶς ἐλπίδα στὸ θεό ! Φῶς εἶνε κι' ἡ ἐλπίδα...

3ος ΛΕΠΡΟΣ. Δὲ μπορούμε νάχουμε ἐλπίδα ἐμεῖς, μήτε στὸ θεό, μήτε στοὺς ἀνθρώπους.

1ος ΛΕΠΡΟΣ. Τί θᾶνε δηλαδὴ καὶ τοῦτος ὁ γιαιτρός ; Νά τὸ παλιοχώρι του ἐκεῖ κάτω ! Χαμόσπιτα καὶ μιζέρια σὰν τὴ δική μας.

2ος ΛΕΠΡΟΣ. Τόσοι καὶ τόσοι μεγάλοι γεννήθηκαν σὲ «παλιοχώρια»... Κι' ἡ Βηθλεὲμ εἶταν ἀκόμη ἓνα παλιοχώρι...

3ος ΛΕΠΡΟΣ. Μπορεῖ ἀπὸ ἓνα τέτοιο ἀσήμαντο χωριοδάκι νά βγεῖ ἓνας σοφός, ἓνας σοφός πού νά μᾶς σώσει ;

1ος ΛΕΠΡΟΣ. Ἐγὼ λυπήθηκα πού διώξανε τὸ γέρο γιαιτρό, τὸ μπάρμπα-Μιραμπῶ—καθὼς τὸν λέγαμε.

2ος ΛΕΠΡΟΣ. Καλὸς ὁ κακομοίρης !...

3ος ΛΕΠΡΟΣ. Τοῦ δῶσανε τὴ σύνταξή του' τώρα θὰ ἡσυχάσει...

1ος ΛΕΠΡΟΣ. Σωστά. Μικρὸ τῶχεις γέρος ἀνθρώπος νά παιδεύεται μὲ μᾶς ;... Νά, ἔτσι παιδεύεται κι' ὁ καυμένος ὁ ὀδοντογαιτρός.

2ος ΛΕΠΡΟΣ. Τί νά κάνει ; Ἐχει, λέει, παιδιὰ καὶ

κόρη τῆς παντρειάς, πού πάει νά μείνει στο ράφι...

3ος ΛΕΠΡΟΣ. Πᾶσα εἷς κι' ἡ μοῖρα του. Καί θαρῶ πὼς ἔρχεται νά παίξει μὲ τῆ δική μας αὐτὸς ὁ κύριος Κρητικός !...

1ος ΛΕΠΡΟΣ. Καί σέρνει, λέει, μαζί του καὶ μιὰ νοσοκόμα... Σίγουρα θᾶνε καμμιά ἀγαπητικιά του.

2ος ΛΕΠΡΟΣ. Πάψτε, βρὲ παιδιά. Μὴ γκρινιάζετε ἄσε νὰ τοὺς δοῦμε πρῶτα... Οἱ ἄλλοι πού τὸ σκάσανε τότες καὶ πήγανε καὶ τὸν βρῆκαν στο χωριό του λένε πὼς εἶναι ἕνας τέλειος ἄνθρωπος...

3ος ΛΕΠΡΟΣ. Τοὺς θάμπωσαν τὰ μπουκάλια καὶ τὰ σύνεργά του· αὐτὸ εἶνε! "Ὑστερα, ὁ κ. Κρητικός δὲν πέφτει δά κι' ἀπὸ τὸ φεγγάρι. Τὸν ξέρουμε. Ἦρθε τόσες φορές γιὰ τὰ πειράματά του!... Μά, γιὰ δέστε! "Ἐρχεται ἡ βάρκα...

1ος ΛΕΠΡΟΣ. Εἶν' αὐτός!

2ος ΛΕΠΡΟΣ. Ναί, ναί!

3ος ΛΕΠΡΟΣ. Κι' οἱ δυό !...

(Σηκώνονται. Τὴν ἴδια στιγμή, προβάλλει ἀπὸ τὴ γωνιά ὁ ὀδοντογιατρός τῆς Σπιναλόγκας, ὁ Κωστής. Εἶνε ἕνας ἠλικιωμένος ἄνθρωπος. Τὸν ἀκολουθοῦν ἀρχετοὶ λεπροί).

ΚΩΣΤΗΣ. "Ε, παιδιά! ἔρχονται!...

ΛΕΠΡΟΙ. Μὲ τὸ καλό, θεέ μου!... Μὲ τὸ καλό!...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναί, μὲ τὸ καλό! "Εφταξ' ἡ ὥρα πού θὰ γιαντευτεῖτε!... Μὲ τοῦ θεοῦ τὸ θέλημα, παιδιά!

ΛΕΠΡΟΙ. Ὁ θεὸς μαζί μας!... Ὁ θεὸς μαζί μας!...

3ος ΛΕΠΡΟΣ. Ὁ θεὸς δὲ σκοτίζεται γιὰ μᾶς.

1ος ΛΕΠΡΟΣ. Δὲν ὑπάρχει γιὰ μᾶς γιαντρεία.

3ος ΛΕΠΡΟΣ. Εἴμαστε σὰν τὸ κούφιο δόντι...

1ος ΛΕΠΡΟΣ. Ναί, ναί, σὰν τὸ κούφιο δόντι. *(Στὸν Κωστή)*: Ἐσύ, σὰν ὀδοντογιατρός πού εἶσαι, ξέρεις ἀπὸ κούφια δόντια... Δὲν τὰ σώζει τίποτε. Θέλουνε τανάλια τὰ δόλια!

ΚΩΣΤΗΣ. Ὁ γιατρός ὁ νέος πού σᾶς ἔρχεται βρήκε, φαίνεται, τὸν τρόπο πού ὁ κουφαλισμένος ἄνθρωπος παίρνει πάλι τὸ πρῶτο του σμάλτο !...

ΛΕΠΡΟΙ. Μακάρι !... Μακάρι, θέ μου !...

2ος ΛΕΠΡΟΣ (σὰ νὰ σκέφτεται). Τὸ πρῶτο του σμάλτο ! Τὸ πρῶτο του σμάλτο !...

1ος ΛΕΠΡΟΣ. Λόγια !...

3ος ΛΕΠΡΟΣ. Ἄλλο ἢ πράξη !

ΚΩΣΤΗΣ (μὲ τὸ βλέμμα στὴ θάλασσα). Πέρασαν τὸ γκρίζο βράχο !... (Στοὺς λεπρούς): Ἐλάτε, παιδιά, χαρεῖτε !...

ΛΕΠΡΟΙ. Θὰ μᾶς σώσει !... Θὰ μᾶς σώσει !... (Μέσα στὸ πλῆθος τῶν λεπρῶν, διακρίνονται κι' οἱ τρεῖς λεπροὶ πού εἶχαν ἀποδράσει ἀπὸ τὴ Σπιναλόγκα κι' ἦρθαν στὸ ἐργαστήριο τοῦ Πέτρου) :

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Ναι, εἶν' αὐτὸς πού θὰ μᾶς σώσει !...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Εἶνε μεγάλος ἐπιστήμονας !

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Μεγάλος ἄνθρωπος !...

(Ἡ βάρκα πλευροῖζει στὸ μῶλο. Μέσα εἶνε ὁ Πέτρος, ἡ νοσοκόμα, ἕνας πού κρατᾷει κουπὶ κι' ὁ Στάθης).

ΛΕΠΡΟΙ. Ζήτω ὁ γιατρός μας !... Νὰ μᾶς ζήσεις !...

ΠΕΤΡΟΣ (βγαίνοντας μὲ τὴ νοσοκόμα). Μὲ τὸ καλὸ, παιδιά ! Καλῶς σᾶς βρήκαμε !

ΛΕΠΡΟΙ. Μὲ τὸ καλὸ !... Μὲ τὸ καλὸ !... Σὲ περιμέναμε !...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἡ σκέψη μας εἶνε σὲ σᾶς ! Θὰ ξαναγυρίσετε στὴν κοινωνία !

ΚΩΣΤΗΣ. Καλῶς ὄρισάτε, κύριε Κρητικέ. (Αὐτοσσήνεται) : Ὁ ὀδοντογιατρός τῆς Σπιναλόγκας...

ΠΕΤΡΟΣ. Χαίρω πολὺ ! Γ' ὄνομά σας, ἀλήθεια ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Θὰ μὲ λέτε Κωστή. Ἐδῶ τὰ ἐπίθετα δὲν παίζουν κανένα ρόλο. Εἴμαστε ὅλοι ἀπλῶς ἄνθρωποι !...

ΠΕΤΡΟΣ. Σωστά τὸ λέτε !... Θὰ μὲ λέτε καὶ μένα :

Πέτρο. Τίποτε άλλο !...Καί τὸ κορίτσι εἶνε...ἡ Σοφία.

ΚΩΣΤΗΣ. Χαίρω πολύ !

ΣΟΦΙΑ. Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο, κύριε γιατρέ...

ΚΩΣΤΗΣ. Σοφία, λοιπόν !... "Ἐχετε, λοιπόν, πάντα μαζί σας τὴ Σοφία, κύριε συνάδελφε ;

ΠΕΤΡΟΣ. "Ὅπως βλέπετε, ἡ Σοφία δὲν εἶνε πλάσμα δύστροπο καὶ ἀποκρουστικό...

ΚΩΣΤΗΣ. Γιὰ νᾶνε ἀληθινὴ ἡ Σοφία, πρέπει νὰ μοιάζει περισσότερο μὲ ἄγγελο...

ΣΟΦΙΑ. Εἶνε κοπλιμέντο αὐτὸ γιὰ μένα ;...

ΚΩΣΤΗΣ. "Ὅχι γιὰ τὴ Σοφία !...

(Ὁ Πέτρος χαμογελά. Μά, τὸ χαμόγελό του σβήνει ἀπότομα, καθὼς καρφώνει πάλι γιὰ μιὰ στιγμή τὸ βλέμμα του στὸ θλιβερὸ θέαμα τῶν λεπρῶν).

ΚΩΣΤΗΣ *(τὸ ἀντιλαμβάνεται)*. Νὰ ξέρατε, κύριε συνάδελφε, πόσο ἀβάσταχτος εἶνε ὁ πόνος τους...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὸ βλέπω...

1ος ΛΕΠΡΟΣ *(μὲ πάθος)*. Δὲν εἴμαστε ἄνθρωποι πιά...

2ος ΛΕΠΡΟΣ *(ἤσυχα)*. Μοιάζουμε περισσότερο μὲ σκιές...

3ος ΛΕΠΡΟΣ *(μὲ νευρικότητα)*. Εἴμαστε ξεχασμένοι ἀπὸ τὸ θεό...

ΠΕΤΡΟΣ *(ἤρεμα κι' ὑποβλητικά)*. Τὸ βλέπω... Τὸ βλέπω στὰ μάτια σας... ("Ὑστερα, στρέφεται στὸν ἄνθρωπό του, πὸν κάθεται σιῆ βάρκα. Μὲ σπασμένη φωνή) : Φύγε σύ, Στάθη ! *(Κι' ἀμέσως ἐντονότερα)* : Νᾶσαι πάντα κοντὰ στὸν πατέρα !...

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΕΙΚΟΝΑ Δ΄.

Στὸ ἱατρεῖο τῆς Σπιναλόγκας. Ὁ Πέτρος κι' ὁ Κωστῆς κουβεντιάζουν. Ὁ Κωστῆς κρατᾷ στὰ χέρια του μιὰ φωτογραφία.

ΚΩΣΤΗΣ. Ναι, αὐτὴ ἐδῶ εἶνε ἡ γυναῖκα μου... Βέβαια, φαίνεται νέα κι' ὡμορφη στὴ φωτογραφία... μὰ ἡ φωτογραφία ἔχει βγεῖ τώρα καὶ εἴκοσι χρόνια... Βλέπετε πῶς ξεθώριασε; Ἔτσι ξεθωριάζουν ὅλα στὴ ζωὴ. Ἔτσι σβήνουν καὶ χάνονται ὅλα...

ΠΕΤΡΟΣ. Μά, γιατί πήρατε μαζί σας αὐτὴ τὴν παλιὰ φωτογραφία; ... Δὲν ἔχετε βγάλει ἀπὸ τότε ἄλλη; Δὲν τὸ πιστεύω...

ΚΩΣΤΗΣ. Καὶ γιατί νὰ πάρω μιὰ νεώτερη; Γιατί;... Γιὰ νὰ μοῦ θυμίζει κι' αὐτὴ τὸ παρόν; Ἡ ζωὴ καὶ ἡ κατάντια μου... μοῦ τὸ θυμίζουν ὀλοένα αὐτὸ τὸ καταραμένο παρόν· φτάνει!... Ὅ,τι ἔχω ὠραῖο νὰ τὸ κυττάζω καὶ νὰ ξεκουράζομαι εἶνε τὰ περασμένα...

ΠΕΤΡΟΣ. Μ' αὐτὰ μονάχα ξεχνᾶτε... Καταλαβαίνω...

ΚΩΣΤΗΣ. Ὅταν κατέβηκα στὴν πατρίδα μου, ὕστερ' ἀπὸ τίς σπουδές μου, εἶμουν ἔτσι, ὅπως δείχνει ἡ φωτογραφία. Ἐνας ὡμορφος νέος, γεμᾶτος ὄνειρα! Τώρα μὲ βλέπετε... Εἶχα παντρευτεῖ τὴν πιὸ πλούσια καὶ πιὸ ὡμορφη κοπέλλα τοῦ τόπου

μου. Ξέρετε τί εἶνε τώρα κι' αὐτή ; Μιά κακογερασμένη γυναίκα, πού σοῦ θυμίζει συνοικιακή αὐλή. Τή φωτογραφία, λοιπόν, αὐτῆς τῆς δυστυχισμένης θά ἔπαιρνα μαζί μου ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Μά, πῶς ἔγιναν ἔτσι τὰ πράγματα ; Πῶς, ἀλήθεια, καταστραφήκατε ;... Μοῦ ἐπιτρέπετε, πιστεύω, νά ρωτήσω...

ΚΩΣΤΗΣ. Μήπως ξέρω κι' ἐγὼ νά σᾶς πῶ ; Μιά ἐγγύηση σ' ἕνα φίλο... Ὁ ἀνταγωνισμός τῶν νεωτέρων γιατρῶν... Ἡ σπάταλη ζωὴ τοῦ γυιοῦ μου τοῦ Γιάννη !... Εἶνε αὐτός ἐδῶ ὁ μικρούλης τῆς φωτογραφίας !... Κατάστρεψε καί τὸν ἑαυτό του κι' ὀλόκληρη τὴ φαμίλια μας !... Δὲν τοῦ κρατάω κακία... Ὅπως πατέρας δὲν πρέπει νά κακιώνει ποτέ μὲ τὸ παιδί του...

ΠΕΤΡΟΣ. Τί κάνει τώρα ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἀφήστε τα καλλίτερα... Αὐτὸ σᾶς λέω μονάχα : Κάποιος ἔπρεπε νά κάνει κάτι γιὰ νά σώσει τοὺς ἄλλους... Ποιὸς ἄλλος, παρά ἐγὼ ;... Ὅταν πληροφορήθηκα πῶς μὲ τὴν ἀφορμὴ τῆς ἀποστολῆς σας ζητοῦσαν κι' ἕναν ὀδοντογιατρό γιὰ τὴ Σπιναλόγκα, δὲ δίστασα καθόλου... Ἡ γυναίκα μου ἔπευ' ἀπάνω μου καί μὲ δάκρυα μὲ παρακαλοῦσε νά μὴ φύγω... νά μὴν ἐκτεθῶ στὸν κίνδυνο αὐτό... Μά γὼ δὲν ἄκουσα τίποτε... Τ' ἀποφάσισα, πῆρα τὸ διορισμό μου κι' ἦρθα...

ΠΕΤΡΟΣ. Μὲ προλάβετε μάλιστα...

ΚΩΣΤΗΣ. Στους δικούς μου εἶπα πῶς δὲν ὑπάρχει κανένας κίνδυνος... κι' ἀλήθεια τὸ πιστεύω... Τί κίνδυνος μπορεῖ νά ὑπάρχει πιά γιὰ μένα, γι' αὐτὸ τὸ σαράβαλο πού σᾶς μιλεῖ ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Καλέ μου φίλε, μὴ μιλάτε ἔτσι σκληρά γιὰ τὸν ἑαυτό σας... Αὐτὰ ἔχει ἡ ζωὴ... Εἶνε μιὰ ὥραια θυσία νά σ' ἀφανίζει κανεὶς τὸν ἑαυτό του γιὰ τὴ φαμίλια του...

ΚΩΣΤΗΣ. Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι... Εἶνε ὥραιο νά θυ-

σιάζεσαι για μιὰ γυναίκα που σοῦδωσε τὴν πρώτη ἀληθινὴ ἀγάπη, για μιὰ κόρη σου που γεννᾶ μέρα με τὴ μέρα καὶ δὲ θὰ γνωρίσει ποτὲ τὴ χαρὰ τοῦ ἔρωτα... Τὴ βλέπετε κι' αὐτὴ στὴ φωτογραφία ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶνε τὸ μεγαλῆτερό σας παιδί ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναί !... Κι' εἶταν πραγματικὰ ἕνα ὡμορφο κορίτσι... μὰ τώρα τίποτε σχεδὸν δὲ σώζεται ἀπὸ τὴν ὡμορφιά της... Τὴ ρυτίδωσαν τὰ χρόνια, μὰ πιὸ πολὺ ἢ ἀπογοήτευση !...

ΠΕΤΡΟΣ. Ποιὸς μπορεῖ ποτὲ νὰ φανταστεῖ πὼς πίσω ἀπὸ τὴν ὀλύμπια γεροντικὴ σας ἀταραξία κρύβεται ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος ; Δὲν περνᾶ σὲ κανένα ἢ σκέψη πὼς τὸ ἐπάγγελμα εἶνε θυσία, πὼς τὸ ἀσημαντὸ εἶνε ἔτσι σπουδαῖο !...

ΚΩΣΤΗΣ. Θυσιάζομαι, γιατί εἶνε ὡμορφή μιὰ τέτοια θυσία !... Τέτοιες εἶνε οἱ θυσίες μου !...

ΠΕΤΡΟΣ. Κι' ὅμως... πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσετε... ὑπάρχουν μεγαλῆτερες θυσίες !...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναί, ξέρω... ἡ δική σας ἢ θυσία ! Αὐτὸ δὲ θέλετε νὰ πεῖτε ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἄς μὴ μιλάμε για τοὺς ἑαυτοὺς μας... Σοῦ δείχνω, καλλίτερα, τὴ θυσία αὐτῆς τῆς ὄρφανούλας, τῆς Σοφίας...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναί, δὲν λέω...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὴ μέρα ἐκείνη στὸ Ἰνστιτοῦτο δὲν ὑπῆρχαν παρὰ ἄνθρωποι που ἔνοιωθαν για μεγάλα τὰ μικρά... Ἀνάμεσά τους ἡ Σοφία ξεπετάχτηκε σὰν ἡλιαχτίδα μέσ' ἀπὸ τὰ σύννεφα... Καθόταν στὸ βάθος τῆς αἴθουσας, μέσα στὸ ἀκροατήριο, καὶ παρακολουθοῦσε τὶς συζητήσεις... καὶ μιὰ στιγμή ἀκούσαμε τὴ φωνή της ! Εἶδαμε μιὰ κοπέλλα ν' ἀνυψώνεται σ' ἕναν ἀγῶνα για τοὺς συνανθρώπους τῆς Σπιναλόγκας !... Νά, αὐτὲς εἶνε οἱ μεγαλῆτερες θυσίες !...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἀπατάσθε, ἀγαπητέ μου...

ΠΕΤΡΟΣ. Δὲν εἶνε, λοιπόν, μεγαλῆτερη ἢ θυσία

του ανθρώπου που για το καλό της ανθρωπότητας θυσιάζει τον έαυτό του ή και τη χαρά της φαμίλιας του ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Μη βάζομε κανένα σκοπό, κανένα αίτημα πιό πάνω από τη στοργή... 'Η στοργή είνε πιό πάνω από όλα...

ΠΕΤΡΟΣ. Τήν ίδια φράση τήν άκουσα από τον πατέρα μου...

ΚΩΣΤΗΣ. Σοφή φράση !...

ΠΕΤΡΟΣ. Έγώ έχω τη γνώμη πως ό άνθρωπος μπορεί ν' ανεβάσει πιό ψηλά τὰ αίστήματά του... Πές μου, ώστόσο, πως τη νοιώθεις έσύ τη στοργή ;... Σά μιá τυφλή φροντίδα για τη ζωή του προσώπου π' αγαπούμε ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναι, ή στοργή μπορεί νά τ' άποκλείει όλα και νά κρατιέται μονάχ' άπ' αυτό !...

ΠΕΤΡΟΣ. Έτσι, λοιπόν, πρέπει νά τη νοιώθει κανείς τη στοργή ;...

ΚΩΣΤΗΣ. 'Η στοργή είνε όπως τη νοιώθει κανείς !... Καί γι' αυτό τό άσύλληπτο και άπροσδιόριστο γίνεται ή δική μου θυσία...

ΠΕΤΡΟΣ. Σέβουμαι τη θυσία σου.

ΚΩΣΤΗΣ. Καί γώ τη δική σου... Εύχομαι ποτέ νά μη σε κάνει νά μετανιώσεις !... Για μένα, φυσικά, φόβος δέν υπάρχει νά μετανιώσω. 'Η δική μου θυσία είν' άπ' αυτές που δέν έχουν μετανιωμούς !...

ΠΕΤΡΟΣ. Άς κρατήσει ό καθένας τη γνώμη του... Πές μου, όμως, κι' αυτό δέν είνε μιá στοργή, έπί τέλους, πλατειά, άπεριόριστη και τό άλλο τό αίτημα : ό πόνος για τήν ανθρωπότητα που υποφέρει ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Μιά είνε ή στοργή !... Μιά υπόθεση σφιχτά δεμένη μ' ό,τι με προσωπικούς δεσμούς αγαπούμε...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναι, σφιχτά δεμένη μ' ό,τι «με προσω-

πικούς δεσμούς αγαπούμε» εἶνε ἡ «δική σου» στοργή. Καλά τὸ εἶπατε! Καὶ ἀπ' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖο χωρίζονται οἱ δρόμοι μας. Ἄπ' αὐτὸ τὸ σημεῖο παίρνουν διαφορετικούς δρόμους ἡ «δική σου» καὶ ἡ ἄλλη στοργή. Γιατὶ στοργή εἶνε κι' ἡ συμπόνια γιὰ τὸν ἄνθρωπο γενικά. Ὁλοκάθαρη στοργή, ἡ ὠραιότερη στοργή!

(Χτυποῦν).

ΚΩΣΤΗΣ. Ἐμπρός!

(Μπαίνουν μέσα ἕνας νεαρὸς λεπρὸς καὶ ἕνα κορίτσι ἀρκετὰ ὄμορφο, ποὺ πολὺ λίγο δείχνει πὼς εἶνε χτυπημένο ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια. Τοὺς ἀκολουθεῖ ἕνας φύλακας τοῦ Λεπροκομείου. Εἶνε κάπως ἄξεστος καὶ σπρώχνει τὸ νεαρὸ ζευγάρι βίαια, γιὰ νὰ τὸ μπάσει στὸ ἰατρεῖο).

ΠΕΤΡΟΣ. Τί εἶνε;

ΚΩΣΤΗΣ. Τί συμβαίνει;

ΦΥΛΑΚΑΣ (στὸν Πέτρο). Τοὺς ξηπιασα, κύρ γιατρέ, σκαστούς...

ΠΕΤΡΟΣ. Δηλαδή;...

ΚΩΣΤΗΣ (στὸν Πέτρο). Καταλαβαίνεις...

ΦΥΛΑΚΑΣ. Οἱ ξετσιπῶτοι!...

(Ὁ Πέτρος φαίνεται νὰ σκέφτεται).

ΚΩΣΤΗΣ. Ποὺ τοὺς εἶδες;

ΦΥΛΑΚΑΣ. Κάτ' ἀπ' τὸ μῶλο!... Ἄπο καιρὸ ἐγὼ τοὺς εἶχα μυριστεῖ. Ὅλο τραβοῦσαν κι' οἱ δυὸ χωριστὰ κατὰ κεῖ, τίς ἴδιες ὄρες. Στάσου, εἶπα, καὶ θὰ σὰς πιάσω ἐγώ! Καὶ νὰ ποὺ τὰ κατὰφερα!... Δὲν ντρέπονται! Ἀκόμη δὲ βγήκαν, καλὰ-καλὰ, ἀπὸ τ' αὐγὸ. Κορίτσι πρᾶμμα ἐλόγου της!

ΠΕΤΡΟΣ (σ' ἕνα τόνο μαλακό). Εἶν' ἀλήθεια, παιδιά;...

(Τὴν ἴδια στιγμή, μπαίνει στὸ ἰατρεῖο καὶ ἡ Σοφία, μὲ τὴ στολή τῆς νοσοκόμου).

ΚΩΣΤΗΣ. Καλῶς την...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἔλα, κάθισε, Σοφία!...

ΚΩΣΤΗΣ. Πέστε, λοιπόν. Σὰς ἐρωτᾷ ὁ γιατρός...
Εἶνε ψέμματα ;...

ΦΥΛΛΑΚΑΣ. Τί ψέμματα, γιατρέ ; Μὲ τὰ μάτια μου,
τοὺς εἶδα !

ΠΕΤΡΟΣ. Σὼπα ἐσύ ! Δὲ σὲ ρωτᾶνε. Μιλεῖστε,
παιδιά !...

Ἡ «ΕΝΟΧΗ» (μὲ θάρρος). Ναι, ὅλα ἀλήθεια !... Εἶμαι
ἀνήθικη !; Εἶμαι μιά ;... Ὅλ' αὐτά, τ' ἀκούω σὰν λέ-
ξεις ξένες καὶ ἄγνωστες.

Ὁ «ΕΝΟΧΟΣ». Τὸ νόμισμα τῆς ἠθικῆς ποὺ ξέρετε
δὲν περνᾷ σ' ἐμᾶς... Δὲν ἔχει πέραση στὴ Σπινα-
λόγκα !

ΚΩΣΤΗΣ. Προφάσεις !...

ΠΕΤΡΟΣ. Κάνεις λάθος πάλι, συνάδελφε. Προσ-
κολλημένος πάντα στὰ καλούπια. Στὰ αἰώνια κα-
λούπια !...

ΚΩΣΤΗΣ. Δὲ σκέφτονται τοῦλάχιστο τὰ «ἐπακό-
λουθα» ;...

Ἡ «ΕΝΟΧΗ». Τὰ «ἐπακόλουθα» ! Χμ !...

Ὁ «ΕΝΟΧΟΣ». Ἐπειτα, τὸ ξέρετε' τὸ Ληξιαρχικὸ
βιβλίο τῆς Σπιναλόγκας, ὅπως ἔχει θανάτους, ἔχει
καὶ γάμους καὶ γεννήσεις !...

ΚΩΣΤΗΣ. Κοκῶς !...

Ὁ «ΕΝΟΧΟΣ». Μήπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι δὲ δι-
αιωνίζουν τὸ εἶδος τους καὶ μαζί μ' αὐτὸ τίς ἀρρώ-
στιες τους—σωματικές καὶ ψυχικές—, τὴ λέπρα-
τους, τὴ δική τους λέπρα !;...

ΚΩΣΤΗΣ (ἐνῶ ὁ Πέτρος σιωπᾷ, βυθισμένος σὲ σκέ-
ψεις). Ἄς παντρευτεῖτε τοῦλάχιστο !...

Ἡ «ΕΝΟΧΗ». Μιὰ γυναῖκα ἄλλη, ὄχι λεπρὴ σὰν
κι' ἐμᾶς, ἢ λεπρὴ ποὺ νὰ σέρνει κι' ἐδῶ μαζί μὲ τὴ
λέπρα τοῦ κορμιοῦ καὶ μιὰν ἄλλη λέπρα, θὰ τόδενη
αὐτὸ σὲ φιλό μαντήλι...

Ὁ «ΕΝΟΧΟΣ». Ἀγαπιόμαστε. Μᾶς φτάνει !... Χαί-
ρόμαστε τὸν ἐρωτᾷ μας. Ἀκόμη τὸ πετοῖ μας δὲν

ἔφτασε νά γίνει ἀποκρουστικό. Τό κορίτσι θάρεσε καί σ' ἕναν ἀκόμη γερό ἄνθρωπο, πού δέ θά ξέρει... Μιά ἀπατηλή μορφή ὑγείας εἶνε ἀπλωμένη ἀκόμη στήν ὄψη μας...

ΠΕΤΡΟΣ. Παιδιά ! Δέν ξέρω πότε ὁ κόσμος θά λυτρωθεῖ ἀπό τὰ δεσμά καί τίς ἀρρώστειες τίς ψυχικές πού τόν βαραίνουν. Σᾶς λέω μόνο πῶς ἡ ἀνακάλυψή μου, πού θ' ἀρχίσω σέ λίγο νά ἐφαρμόζω στή Σπιναλόγκα, θά ἀπομακρύνει τή λέπρα τοῦ κορμιοῦ κι' ἀπό σᾶς κι' ἀπό τὰ παιδιά σας... Πηγαίνετε ! (Στό φύλακα): "Αφῆσέ τους !..."

Ἡ «ΕΝΟΧΗ». Ὑπάρχουν, φαίνεται, καί ἄνθρωποι ξεχωριστοί !...

Ὁ «ΕΝΟΧΟΣ». Κι' ἂν δέν ὑπάρχουν... θά γεννηθοῦν !

(Φεύγουν, μαζί μέ τό φύλακα. Παύση).

ΠΕΤΡΟΣ. Κατάλαβες, Κωστή, τί εἶπαν οἱ λεπροί ; Σερνόμαστε σάν λεπροί καί σάν σκουλήκια στή γῆ καί μιλάμε γιά ἠθικές, γιά αἰσθήματα...

ΚΩΣΤΗΣ. Βρίσκω ὅτι τό περιβάλλον σέ ἐπηρέασε ἐδῶ... Σοῦ ἔχει φέρει ἕναν ἐκνευρισμό, χωρίς νά τό νοιώσεις.

ΣΟΦΙΑ. Αὐτό εἶνε ! Τό περιβάλλον !... Νοιώθω κι' ἐγώ τόν ἑαυτό μου ὄχι καλά... (Βλέπει τή φωτογραφία, πού κρατοῦσε προτιήτερα ὁ ὀδοντογιατρός, ἐκεῖ μπροσιά του). Τίνος εἶνε ἡ φωτογραφία αὐτή ; Εἶνε δική σας ;

ΚΩΣΤΗΣ. Ναί. Κάποιου, πού εἶταν ὁ ἑαυτός μου πού ἔχασα... (παίρνει τή φωτογραφία).

ΣΟΦΙΑ. Τί παράξενα λόγια, γιατρέ ! Ἐχάσατε τόν ἑαυτό σας ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναί, ναί ! τόν ἔχασα... "Ἄς πάω πάλι στο δωματίό μου... Ἐκεῖ, ἀνάμεσα καί σ' ἄλλα τέτοια ἐνθύμια, θά ξαναβρῶ λίγο ἑαυτό μου.

ΠΕΤΡΟΣ. Πήγαίνε, Κωστή. Πήγαίνε... Δέν σέ ἀδικῶ.

ΣΟΦΙΑ. Ἐπιδρᾷ καί σέ σᾶς τό περιβάλλον...

ΚΩΣΤΗΣ. "Ισως... Σας αφήνω.

ΠΕΤΡΟΣ. Γειά σου, Κωστήη !...

ΣΟΦΙΑ (με συμπάθεια). Στο καλό !...

ΚΩΣΤΗΣ. Γειά σας ! (φεύγει, κρατώντας στα χέρια του τη φωτογραφία).

ΠΕΤΡΟΣ. 'Ο καυμένος ! Πραγματικά, δέν τόν άδικώ. "Έχασε την περιουσία του, έχει ένα σωρό οικογενειακά βάσανα. Αύτά τόν κάνουν νά πιστεύει πώς οί φροντίδες του για τή φαμίλια του ζυγίζουν περισσότερο άπό τό κάθε τί...

ΣΟΦΙΑ. Ποϋ ξέρεις άν δέν έχει δίκηο ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Τό λές αυτό έσύ ;!... 'Εσύ, ποϋ άκολούθησες ένα μεγάλο σκοπό ;

ΣΟΦΙΑ. "Ηξερα, άραγε, γιατί σε άκολούθησα ;... Μ' έπρόσταξε κάτι άλλο...κάτι τό ξαφνικό...κάτι ποϋ δέν τό ύποψιάστηκα κι' έγώ ή ίδια...

ΠΕΤΡΟΣ. Κι' όμως, θυμοϋμαι άκόμη τή φράση σου : «'Ολα θά τά εξαφανίσω άπό τή μνήμη μου και τήν καρδιά μου» !...

ΣΟΦΙΑ. Δέν ξέρω, δέν ξέρω... "Ένα ξέρω μονάχα' αυτό ποϋ ένοιωσα έδω' πώς ή ζωή, σ' όποιο κάδρο κι' άν τή βάλεις, δέν αλλάζει ούτε νόημα, ούτε νόμους. Είνε μερικοί νόμοι, ποϋ μένουν παντοτεινοί, όσο κι' άν προσπαθοϋμε νά τους άγνοήσομε, όσο κι' άν θέλομε νά φιάξομε έμεις δικούς μας νόμους και ν' άνεβοϋμε πιό πάνω...

ΠΕΤΡΟΣ. Ποιός είπε όχι ; θά ύπάρχουν πάντα οί νόμοι αυτοί ! Μά, δέν αξίζει νά τους συγκρίνομε με τόν ανθρώπινο νόμο ποϋ θά φιάξομε... Τό νόμο, ποϋ θά διατάσσει μόνο τήν εϋτυχία ! Τήν εϋτυχία όλων τών ανθρώπων !... Αυτό τό νόμο, άς τόν ποθήσομε πάνω άπό τό κάθε τί... "Ολα τά άλλα, κάτω άπ' αυτόν ! Κι' ή στοργή τοϋ πατέρα μου ή γεμάτη τρόμο κι' ή στοργή τοϋ 'Οδοντογιατροϋ ή γεμάτη άναμνήσεις !... "Ολα πιό κάτω !...

ΣΟΦΙΑ. Καί ή άγάπη ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναι, πιό κάτω!... Σ' αγαπῶ, Σοφία. Σ' αγαπῶ. Μά, στὸ λέω ἀπλᾶ, ἤρεμα... Ἐδῶ, βλέπεις, σ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον, σὲ τοῦτο τὸ δρόμο πού τραβήξαμε, τὰ μικρὰ ξεστομίζονται πιό φυσικά. Ὅχι στὸν τόνο πού λέγονται τὰ μεγάλα! Καμμιά σύγχυση ἀνάμεσα στὰ δυό!... Ὅχι, δὲν τ' ἀποκρούω τὰ μικρά. Τὰ ταξινομῶ!... Πιστεψέ με, σ' αγαπῶ! Μπορῶ κι' ἐγὼ ν' αγαπήσω!... (ἔρχεται κοντά της).

ΣΟΦΙΑ. Μ' αγαπᾶς... Τὸ βλέπω... Μ' ἄφησε νὰ τὸ δεῖς καθαρῶτερα! Σ' ὄλη τὴ σημασία του. Ὅπως κι' ἐγὼ τὸ βλέπω τώρα τὸ αἶσθημά μου... Πέτρο, σ' αγαπῶ... καὶ δὲν εἶνε μικρό, Πέτρο, αὐτό! Ὅχι!... (Μιὰ λάμψη εὐτυχίας φαίνεται στὰ μάτια τοῦ Πέτρου). Πέτρο, γεῖρε ἐδῶ... γεῖρε τὸ κεφάλι σου!... (Ὁ Πέτρος γέρνει τὸ κεφάλι στὸ στήθος της εὐτυχισμένος). Εἶσαι μεγαλῆτερος τώρα!... Κι' ἐγὼ εἶμαι πιό εὐτυχησμένη ἀπὸ τότε πού σ' ἀκολούθησα... Τώρα νοιώθω τὴν πρώτη μου χαρά!...

ΕΙΚΟΝΑ Ε΄.

Νύχτα. Στο υπνοδωμάτιο του Πέτρου, στη Σπιναλόγκα. Άριστερά πλατειά μονόφυλλη πόρτα και παράθυρο, λίγο ψηλά. Ή κάμαρα φωτίζεται από μία λαμπίτσα, τοποθετημένη κοντά στο κρεβάτι, σ' ένα κομοδίνο. Καθισμένοι στην άκρη του κρεβατιού (δεξιά), ο Πέτρος και η Σοφία, ο ένας πλάϊ στον άλλο, φαινονται συντριμμένοι. Φορούν κι' οί δυο τις πιτζάμες τους... και τὰ μαλλιά τους είνε σὲ φανερή ἀκαταστασία...

ΠΕΤΡΟΣ (μὲ πάθος). Γιατί νάρθεις, Σοφία, ἀπόψε ἐδῶ ;... Γιατί νὰ χτυπήσεις τὴν πόρτα μου ;... Τὴν πόρτα τῆς μοναξιᾶς μου !;... Γιατί ;... Δὲν ἔπρεπε ἔμεῖς οἱ δυὸ νὰ προδώσουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας... Δὲν ἔπρεπε νὰ ξεχάσουμε τὴν ἀποστολὴ μας !...

ΣΟΦΙΑ. Τὸ εἶπες καὶ σύ, Πέτρο ! Χρειάζεται κάποια θέση καὶ γιὰ τὰ μικρά... Χρειάζεται κι' αὐτή !... "Ὡστόσο, δὲν εἶνε τόσο μικρὸ πὺ φαντάζεσαι, αὐτὸ πὺ μ' ἔφερε ἀπόψε ἐδῶ... "Ὡ, νάξερεις, Πέτρο !... "Ένας πυρετὸς ἔφλεγε ὄλο τὸ κορμί μου...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὸ ἔνοιωσα !... Τὰ χεῖλη σου ἔκαιγαν !...

ΣΟΦΙΑ. Δὲν ξέρω τί εἶταν !... Δὲν ξέρω τί ἔφταιγε ... Ἴσως τ' ἀπόκοσμο περιβάλλον... Δὲν ξέρω... Ἀπόψε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἔνοιωσα τόσο δυνατὸ αὐτὸ τὸ πάθος... Μ' ἔκανε νὰ τὰ ξεχάσω ὄλα τὰ ἄλλα !... Πές, δὲν εἶνε μεγάλο ἓνα τέτοιο πάθος, πὺ μπρὸς τοῦ σβήνουν ὄλα τὰ μεγάλα πράγματα, ὄλοι οἱ μεγάλοι σκοποὶ !;...

ΠΕΤΡΟΣ. Συναρπάζει μονάχα... Μά, δὲν εἶνε μεγάλο ... Γιατί μᾶς κάνει νὰ κυλοῦμε ἀπὸ ψηλά καὶ νὰ γκρεμιζόμαστε στὴν ἄβυσσο...

ΣΟΦΙΑ. Εἶνε τόσο γλυκεῖά καὶ ἡ ἄβυσσο !...

ΠΕΤΡΟΣ. "Οποιος γνώρισε έναν ούρανό, πρέπει να μην παίρνει το μονοπάτι πάνω από την άβυσσο...

ΣΟΦΙΑ. Τό μονοπάτι εἶνε τόσο κοντά ... Τό εἶχαμε πλάι μας... Μέσα σ' αὐτό τό περιβάλλον τῶν κολασμένων, ὅπου δέ φτάνουν οἱ συμβιβαστικότητες τῆς ζωῆς, παρά σάν ἡχώ, εἴμαστε σά δυό λιθάρια στήν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ, πού ἕνας λίβας τὰ ἔρριξε στό κενό...

ΠΕΤΡΟΣ. "Ω, δέν ἀποκρούω τὰ μικρά... τό εἶπα. Μά, τό πέσιμο δέ μπορεῖ νά τό δεχτεῖ ἡ ψυχὴ μου. Εἶνε κάτι ὀδυνηρό!... Καί μεῖς εἴμαστε πλάσμενοι γιά τό ἀνέβασμα καί εἶχαμε πάρει τό ἀνηφόρι!... Τώρα δμως!... Φοβοῦμαι πὼς δέ θά σταματήσομε στά μικρά. Μοιραῖα, ἡ ψυχὴ μας θά πέσει, θά πάρει τό δρόμο τοῦ συμβιβασμοῦ. "Ετσι συμβαίνει, ὅταν κανεῖς δέν ἀποφεύγει τὴν ἄβυσσο. Προσπαθεῖ νά κρατηθεῖ...καί βυθίζεται ὀλοένα περισσότερο!... Θά-ταν καλλίτερα νά εἶχαμε μείνει μικροί, νά μὴν ἐπιχειρούσαμε καθόλου νά ὑψωθοῦμε...

ΣΟΦΙΑ. Μά, γιατί, Πέτρο, φοβᾶσαι τόσο;... Τό ἔργο σου φτάνει στό τέρμα του πιά... Μένει μονάχα ἡ ἐφαρμογή...

ΠΕΤΡΟΣ. Τίποτε δέν τέλειωσε... Κι' ὅταν ἀκόμη ὀλοκληρωθεῖ ἕνα ἔργο, δέν εἶνε τελειωμένο ἂν ἡ ψυχὴ μας δέν εἶνε ὀλότελα δοσμένη σ' αὐτό. Καί μεῖς τὴν ψυχὴ μας θά τὴν ἔχομε κομματιάσει...Εἶταν ἕνα ὠραῖο ἀστέρι...πὺ κύλησε ξάφνου σά φωτεινὴ γραμμὴ, γιά νάρθει νά σκορπιστεῖ μέσα στό βουρκο, σέ μικρά ἀσήμαντα κομμάτια... Θά δεῖς, Σοφία, πὺ θά φτάξομε καί μεῖς στοὺς συμβιβασμούς, στά παζαρέματα τῆς ψυχῆς μας.. Θά δεῖς πὺ θά βρεθοῦμε κάποτε, πολὺ σύντομα, κάτω ἀπὸ ἕνα μισοφωτισμένο θόλο ἐκκλησιᾶς καί σά δυό ἀσήμαντοι ἄνθρωποι θά εἰρωνευτοῦμε τοὺς μεγάλους μας σκοποὺς!...

ΣΟΦΙΑ. Ἡ σχέση μας εἶνε κάτι δικό μας, μόνο δικό μας...

ΠΕΤΡΟΣ. Θα πρέπει νά δείξω πώς εἶμαι ἕνας «τίμιος ἄνθρωπος»... Τό θέλω ἴσως ἀπό τώρα. Κι' αὐτό ἀκριβῶς εἶνε πού μὲ λυπεῖ : πού θέλω νά φανῶ κι' ἐγώ ἕνας «τίμιος ἄνθρωπος»... Βλέπω πώς ἀρχίζουν νά παίρνουν καί γιά μένα σημασία καί ἄλλες ἀξίες... Μὲ τέτοια, λοιπόν, συνείδηση ὀλοκληρώνεται ἕνα ἔργο ;... Κι' ὕστερα, μήπως ξέρεί κανεὶς ἂν τὸ ἔργο μου θά πάρει τοῦλάχιστο τὴν τυπικὴ του ὀλοκλήρωση ;...

ΣΟΦΙΑ. Πέτρο, μὴν ἀμφιβάλλεις !...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί, ἀρχίζω ν' ἀμφιβάλλω. Δὲ βλέπεις ; καθυστερῶ ἀπὸ μέρα σὲ μέρα τὴν ἐφαρμογὴ· δὲ βιάζομαι σχεδὸν πιά...

ΣΟΦΙΑ. Γιατί, Πέτρο ; Γιατί ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί, ξέρω... θάχεις καταλάβει πόσο αὐτὸ ἀνησυχεῖ τοὺς δυστυχημένους μας τοὺς ἀρρώστους. Μά, τί νά πῶ ; ἡ ἀμφιβολία—σοῦ τὸ εἶπα—ἔχει φυτρῶσει, θαρῶ, μέσα στὴν ψυχὴ μου...

ΣΟΦΙΑ. Μὴν τὴν ἀφήσεις ν' ἀπλώσει τίς ρίζες της...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὑστερα ἀπὸ τὸ κομματίσμα τῆς ψυχῆς μας, φοβοῦμαι πὼς θάχει τώρα τὴ δύναμη νά ρίξει ρίζες γερές. Δὲ θάχει πιά νά παλαίψει μὲ τὸν ὀρηκτικὸ χεῖμαρρο τῆς ψυχῆς...

ΣΟΦΙΑ. Παλαίψε ! Εἶσαι δυνατός !...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί, θά παλαίψω !... Κι' ὀρκίζομαι ὅτι, καί μὲ θυσία ἀκόμη τοῦ ἑαυτοῦ μου ἂν χρειαστεῖ, θά σκοτώσω τὴν ἀμφιβολία !... Ὡ, θέλω, θέλω πολὺ νά φτάσει τὸ ἔργο στὸ τέρμα του !... ἔστω κι' ἂν δὲ θᾶμαι ἀντάξιός πιά ἐνδὸς ἔργου πού θά ἔχει βγεῖ ἀπὸ τὰ χέρια μου, ἀπὸ τὸ νοῦ μου...

(Δύο ἐλαφρὰ χτυπήματα στὴν πόρτα).

ΣΟΦΙΑ (σιγά). Ποιὸς νᾶνε ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐλα γρήγορα, κρύψου ἐκεῖ, στὸ παραβάν !...

(*Ἡ Σοφία κρύβεται γρήγορα. Ὁ Πέτρος πηγαίνει κι' ἀνοίγει. Εἶνε ὁ Κωστής, μὲ τὴ νυχτερινή του κι' αὐτὸς φορεσιά).*

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐσύ ;

ΚΩΣΤΗΣ. Σ' ἀνησύχησα ; Δὲν κοιμώσουνα πιστεύω...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὅχι. Διάβαζα...

ΚΩΣΤΗΣ (*μπαίνοντας*). Ἀπόκτησες, φαίνεται, τὴ συνήθεια νὰ διαβάζεις μεγασλόφωνα. Σ' ἄκουσα, καθὼς χτυποῦσα, νὰ μιλάς... Μοῦ φάνηκε σὰ ν' ἀπάγγελνες...

ΠΕΤΡΟΣ. Τί παράξενη ἰδέα !... Καὶ πῶς αὐτὸ ἀπόψε ; (*Μισοεὐθυμα*) : Εἰς τί ὀφείλω τὴν τιμὴν τῆς νυχτερινῆς σας ἐπισκέψεως ; (*Καὶ σοβαρώτερα*) : Εἶνε τίποτ' ἀλήθεια ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Ὅχι, τίποτε... Εἶχαμε τραβηχτεῖ, ἀπόψε, ἔνωρις γιὰ ὕπνο... καὶ τί νὰ σοῦ πῶ ; δὲ μπορούσα νὰ κοιμηθῶ, μὰ οὔτε καὶ νὰ διαβάσω... Μὲ πλημμύρισαν πάλι οἱ ἀναμνήσεις. Ἐφιαλτικές, σκοτεινές, τυραννικές !... Θέλησα λίγη συντροφιά... (*καθίζει*).

ΠΕΤΡΟΣ. Καλὰ ἔκανες, ἂν καὶ νὰ σοῦ πῶ... ἔτοιμαζόμουνα τώρα νὰ κοιμηθῶ...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἄν δὲν ἔχεις ὄρεξη, φεύγω...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὅχι, κάθισε λίγο... (*πέφτει στὸ κρεββάτι του*).

ΚΩΣΤΗΣ. Καὶ τί διαβάζεις ;

ΠΕΤΡΟΣ. Τὴ Βίβλο... Τὴν ἔχω ἄλλωστε πάντα, ὅπως ξέρεις, πλάι στὸ κρεββάτι μου...

ΚΩΣΤΗΣ. Τὸ ξέρω... Καὶ τί ;

ΠΕΤΡΟΣ. Τί διάβαζα ; Τὸν Ἰώβ !...

ΚΩΣΤΗΣ. Ταυριάζει τόσο μὲ τὸ περιβάλλον !...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὅχι καὶ τόσο...

ΚΩΣΤΗΣ. Γιατί ;

ΠΕΤΡΟΣ. Γιατί ὁ Ἰώβ γιαιτρεύτηκε !...

ΚΩΣΤΗΣ. Θά γίνει πάλι τὸ ἴδιο...

ΠΕΤΡΟΣ. Ποιός ξέρει !...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἄρκει νὰ τὸ θελήσεις... Εἶσαι σὺ ὁ θεός τους ἐδῶ. Νάξερεις πόσο ἀνησυχοῦν γιὰ τὴν ἀργοπορία σου ! Εἶνε κι' αὐτὸ ἀκόμη ποῦ ἤθελα νὰ σοῦ πῶ ἀπόψε... Τὸ σκεφτόμουνα κι' αὐτὸ στὴ μοναξιά μου. Φοβοῦμαι μήπως ὅλη ἡ ἀγάπη ποῦ σοῦχουν μεταβληθεῖ σέ μίσος. Φοβοῦμαι μὴ ρίξουν τὸ θεό τους ἀπὸ τὸ θρόνο του !...

ΠΕΤΡΟΣ. Κάποτε, διαβάζοντας τὴ Βίβλο, ἔβρισκα πὸ τραγικὸ ἀπὸ τὸν Ἰῶβ τὸ θεό του !... Μά, τώρα σχεδὸν τὸν μακαρίζω. Αὐτὸς εἶταν βέβαιος πὼς ὁ Ἰῶβ θά γιαιτρευόταν !...

(Ἀκούγεται πίσω ἀπὸ τὸ παραβάν ἕνας μικρὸς θόρονβος, ἀπὸ ἀπρόσεκτη μετακίνηση τῆς Σοφίας).

ΚΩΣΤΗΣ *(σὸν ξαφνιασμένος)*. Τί εἶνε ;... "Ἐχει μήπως ποντικούς τὸ δωμάτιο ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἴσως ποντικός...

ΚΩΣΤΗΣ. Καὶ θάνε κι' ἄρκετὰ μεγάλος. Ἐκεῖ... κοντὰ στὸ παραβάν τριγυρίζει. Τὸ τράνταξ' ὀλόκληρο !...

ΠΕΤΡΟΣ. "Ἄσε τώρα τὰ ποντίκια... Μιλοῦσαμε γιὰ θεοὺς καὶ βιβλικά πρόσωπα !...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναι, ἀλήθεις... "Ἐλεγα, λοιπόν, ὅτι οἱ Ἰῶβ δὲν εἶνε ἐδῶ τόσο καρτερικοί, ὅσο στὶς σελίδες τῆς Βίβλου. Ναι, οἱ ἄρρωστοι εἶνε δυσσαρεστημένοι ἀπὸ τὴν παράδοξη στάση σου... ἀπὸ τὴν ἀνεξήγητη δισταχικότητά σου.

ΠΕΤΡΟΣ. Τὸ ξέρω...

("Ἐνας πιχτὸς βῆχας ἀπὸ τὸ παραβάν).

ΚΩΣΤΗΣ. Μπᾶ ! Οἱ ποντικοὶ βῆχουν !... "ὦ, αὐτὸς δὲ θάνε κανεὶς ἀσήμαντος ποντικός !... Πάω νὰ δῶ... *(σηκώνεται καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ παραβάν).*

ΠΕΤΡΟΣ *(ἀνασηκώνεται στὸ κρεβάτι του)*. Κωστή, μή !... Μή, σοῦ λέω. Δὲν ἔχεις δικαίωμα...

ΚΩΣΤΗΣ (παραμερίζοντας τὸ παραβάν). ὦ, βλέπεις ;! ἕνας θαυμασίος ποντικός !...

(Ἡ νέα βγαίνει, συνεσταλμένη, ἀπὸ τὴν κρυψώνα της).

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶνε ἀναίδεια αὐτὸ πού ἔκανες, Κωστή !...

ΣΟΦΙΑ (σιὸν Κωστή). Τί θὰ σκέφτεστε γιὰ μένα !...

ΚΩΣΤΗΣ. Φοβᾶστε ἐμένα ;!...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὴν εἶδες πού μπήκε ἐδῶ μέσα καὶ ἤρθες ἐπίτηδες...

ΚΩΣΤΗΣ. Σ' ὀρκίζομαι, ὄχι !... Κάτι ὑποψιάσθηκα ὅταν χτύπησα μόνο τὴν πόρτα, πού μοῦ γίνηκε βεβαιότητα σὰ μπήκα. Γιατί ἕξεραι, τὸ ἔβλεπα πὼς ἀγαπίσαστε...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὡστόσο, δὲν ἔπρεπε...

ΚΩΣΤΗΣ. Σοῦ ζητῶ συγγνώμην, Πέτρο...

(Ἡ Σοφία πέφτει σὲ μιὰ καρτέλα καὶ ξεσπᾷ σὲ κλάμματα).

ΠΕΤΡΟΣ. Κωστή ! Δὲ θὰ στὸ συχωρέσω ποτέ !...

ΚΩΣΤΗΣ. Μὴν ἔχετε διαρκῶς τὰ μάτια ὑψωμένα πρὸς τὸν οὐρανό !... Γιατί κλαῖς, καλή μου ; γιατί κλαῖς ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Κλαίει, καθὼς κλαίω κι' ἐγώ, γιὰ τὸ γκρέμισμα τῆς ψυχῆς μας...

ΚΩΣΤΗΣ. Δὲν τὸ πιστεύω... Ἐγὼ θαρῶ πὼς τὸ κλάψιμό της εἶνε πῶς φυσικό... Καὶ εἶνε ἔτσι πολὺ καλύτερα !... ὦ, σὰς βρίσκω ἐπὶ τέλους ἀνθρώπινους !... Ἐγίνατε καὶ σεῖς... «ἀνθρώποι» !...

ΠΕΤΡΟΣ. Σοφία, μίλησε !... Πῆς γιατί κλαῖς : «Κλαίω γιατί με πρόδωσε ὁ ἄνθρωπος πού εἶχα μέσα μου... Κλαίω γιατί τὸ ἔργο μου ἔμεινε χωρὶς ψυχὴ, γιατί τὸ ἔργο μου δὲ θάχει πιά τὴν ἀξία πού ἤθελα νὰ τοῦ δώσω». Δὲ μιλάς, Σοφία ;... Δὲ λές τίποτε ;... Δὲ θὰ πείς τίποτε ;... ὦ, θεέ μου... Τὰ δάκρυα ἀνεβαίνουν στὰ μάτια μου...

ΚΩΣΤΗΣ. Κλάψετε, κλάψετε !...

ΕΙΚΟΝΑ ΣΤ΄.

Μέρα που ἀλήθευαν τὰ λόγια τοῦ Πέτρου: «Θά βρεθοῦμε κάτω ἀπὸ ἓνα μισοφωτισμένο θόλο ἐκκλησιάς καὶ σὰ δυὸ ἀσήμαντοι ἄνθρωποι θά εἰρωνευτοῦμε τοὺς μεγάλους μας σκοπούς». Ἡ σκηνή στὸ ὑπνοδωμάτιο τοῦ Πέτρου, στὴ Σπιναλόγκα. Εἶνε διαρρυθμισμένο σὲ ὑπνοδωμάτιο τοῦ Πέτρου, καὶ τῆς Σοφίας. Ἡ διαρρύθμιση δὲν ἔχει θίξει πολλὰ πράγματα. Παραμένει σχεδὸν τὸ ἴδιο. Ἡ καμπανα τῆς ἐκκλησιάς τοῦ Λεπροκομείου χτυπάει χαρμόσυνα. Ἀκούγεται ἀπ' ἔξω βιολιοῦ παίξιμο μαζὶ μὲ τραγούδια. Οἱ νιόπαντροι καὶ ὅσοι βρέθηκαν στὸ γάμο τους γυρίζουν ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά. Ἡ χλαοὴ δλοένα καὶ πλησιάζει. Εἶνε σούρουπο. Στῆ σκηνή βρίσκεται ἡ Βασιλικὴ καὶ ἡ κόρη τῆς: ἡ κοπέλλα ποὺ τὴν ἔπιασε ὁ φύλακας τοῦ Λεπροκομείου μὲ τὸ φίλο τῆς (εἰκόνα Δ'). Στὰ χέρια τῆς κρατᾷ ἓνα βιβλίο.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ (*κνιτάζοντας πρὸς τὰ ἔξω*). Κύττα κέφι ποὺ τὸχουν!...

Το Κοριτσει (*δίχως ἐνθουσιασμό*). Ναι...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Τί κρῖμα ποὺ δὲν εἴμαστε στὸ γάμο! Ἄν δὲν ἐσυγυρίζαμε δῶ πέρα, θά πηγαίναμε καὶ μεῖς στὴν ἐκκλησιά...

Το Κοριτσει. Ἐσοῦ τ'ἄθελες... Κι' εἶνε κι' ἔξω ἀπὸ τὸν Κανονισμό... μά, τί ἤθελες νὰ σοῦ ποῦν; «δχι»;

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Ξέρω γὼ τί κάνω... Λένε πὼς τὸ κοριτσει ποὺ θά στρώσει νυφικὸ κρεβάτι παντρεύεται μέσα στὸ χρόνο... Κύττα τῆ Σοφία! τί ὡμορφὴ ποὺ εἶνε!... Ἄχ! αὐτὴ εἶταν ἄξια νὰ τὸν κρατήσῃ! Μά, ὁ δικός σου ἔκανε τὸ κέφι του, καὶ τώρα πάει νὰ κόψει ρόδα... Ἡ κοιλιά σου—κίταξε! — ἄρχισε νὰ ξεχωρίζει. Μὲ τὸ ζόρι κρύβεται πιά...

Το Κοριτσει. Ἡ ἀγάπη μας ἴσως νᾶνε πιὸ ἀλη-

θινή και πιό άγνή άπ' αύτή πού πέθανε σήμερα στην έκκλησιά.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Κουταμάρες! Όλο άνοησίες λές... Καταραμένα βιβλία! Αυτά σοῦ παίρνουν τὸ κεφάλι. Τὴν ἴδια, βλέπεις, λόξα ἔχει κι' αὐτός ὁ μουρλός σου...

Το Κοριτσι. Εἴμαστε λεπροί... γυμνοὶ σάν τὰ σκουλήκια. Δὲν ἔχομε νὰ ντύσομε τίποτε, νὰ κρύψομε τὸ παραμικρό!... Μπορεῖ, μὰ τὴν ἀλήθεια, νὰ εἰπωθεῖ εὐτυχία τὸ νᾶσαι λεπρός γιὰ νὰ λυτρωθεῖς ἀπὸ τὰ ντυσίματα τοῦ ἄλλου κόσμου...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Πᾶψε κι' ἔρχονται!... Ἐλάτε, ἐλάτε. Στερεωμένοι! Καλορρίζικοι! Νὰ ζήσετε!...

Το Κοριτσι (σάν ἡχώ): Νὰ ζήσετε!...

(Εἶσοδος τοῦ Πέτρου καὶ τῆς Σοφίας. Στήριζεται στὸ μπράτσο του. Εἶνε χλωμή. Φοράει τὸ πέπλο μ' ἓνα λευκὸ σκέτο φορεματάκι. Πλάϊ στοὺς νιόπαντροὺς ὁ πατέρας τοῦ Πέτρου καὶ ὁ Κωστής. Ἀκολουθεῖ ἓνα γκροῦπο λεπρῶν: ἀντρώγυνα, νέοι, κορίτσια, παιδιά, γερόντιοι. Εἶν' ἓνα θέαμα περισσότερο φοριχτό, παρὰ χαρούμενο. Ἀνάμεσα στὸ πλῆθος διακρίνονται οἱ λεπροὶ πὸν ἐπισκέφτηκαν τὸν Πέτρο στὸ ἰδιωτικὸ του ἐργαστήριο (εἰκόνα Α') κι' οἱ λεπροὶ πὸν συζητοῦσαν στὸ μῶλο σὴν εἰκόνα Γ'. Μιὰ λεπρὴ σκορπιζεὶ ρύζι στὸ δωμάτιο. Ἐνας λεπρὸς μονόφθαλμος βιολιτζῆς ἐξακολουθεῖ τὸ παίξιμό του. Ἡ καμπάνα σταμάτησε' δὲν ἀκούγεται πιὰ).

ΠΕΤΡΟΣ (στοὺς λεπρούς). Περάστε, περάστε!...

Οἱ ΛΕΠΡΟΙ. Νὰ ζήσετε!... Νὰ ζήσετε!... Καλορρίζικοι! Χαρούμενοι! Νὰ χαίρεστε τὸ στεφάνι σας! Εὐτυχισμένοι!... Νὰ σᾶς ζήσουν!...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Καλορρίζικοι!... Νὰ σᾶς ζήσουν!...

Ἡ ΚΟΡΗ ΤΗΣ. Νὰ ζήσετε!...

ΣΟΦΙΑ—ΠΕΤΡΟΣ—ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ—ΚΩΣΤΗΣ. Εὐχαριστοῦμε... εὐχαριστοῦμε...

(Γίνεται μεγάλος θόρυβος. Μά, σιγά-σιγά, κοπάζει. Ὁ βιολιτζῆς σταματᾷ τὸ παίξιμο).

ΠΕΤΡΟΣ. Παίξε, λοιπόν! Παίξε μας τίποτε!...

ΒΙΟΛΙΤΖΗΣ. Ὅ,τι θέλεις, γιατρέ... (Παίξει ἓνα χαρούμενο κομμάτι, τραγουδῶντας το).

Οἱ ΛΕΠΡΟΙ (συνοδεύουν τὸ βιολιτζῆ τους μὲ σπασμένες φωνές. Στὸ τέλος τοῦ τραγουδιοῦ): Νὰ ζήσουν οἱ νιόπαντροι! Νὰ ζήσουν!...

ΠΕΤΡΟΣ—ΣΟΦΙΑ. Εὐχαριστοῦμε, εὐχαριστοῦμε...

ΕΝΑΣ ΛΕΠΡΟΣ. Ὡρα εἶνε νὰ τοὺς ἀφήσομε...

ἌΛΛΟΣ ΛΕΠΡΟΣ. Ναί, καλὰ μας εἶνε νὰ πηγαίνομε...

ΒΙΟΛΙΤΖΗΣ. Ναί, νὰ πηγαίνομε...

ΠΕΤΡΟΣ (χαμογελαστά). Μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲ σὰς κρατῶ...

(Γελοῦν ὅλοι).

ΒΙΟΛΙΤΖΗΣ (πονηρά). Τὸ ξέρομε μεῖς, τὸ ξέρομε... Πηγαίνομε, παιδιὰ! πηγαίνομε...

ΦΩΝΕΣ. Ναί, πηγαίνομε...πᾶμε... Νὰ ζήσετε!... Νὰ σὰς ζήσουν!... Καὶ στὰ δικά σας, κορίτσια!... Στὶς χαρὲς τῶν ἀνύπαντρων!...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Ἀμήν, θέ μου!...

ΣΟΦΙΑ—ΠΕΤΡΟΣ—ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ—ΚΩΣΤΗΣ. Εὐχαριστοῦμε, εὐχαριστοῦμε...

(Μέσα στὸ πανδαιμόνιο αὐτό, ἀδειάζει σιγά-σιγά τὸ δωμάτιο ἀπὸ τοὺς λεπρούς. Μένει μονάχα ἡ Βασιλικὴ μὲ τὴν κόρη της. Ἀκούγονται γιὰ λίγο οἱ φωνές καὶ τὰ γέλια τῶν λεπρῶν πὸν ἀπομακρύνονται. Ὁ βιολιτζῆς ξαναρχίζει τὸ παίξιμό του. Τοῦ βιολιοῦ του ὁ ἦχος ὅσο πάει καὶ χάνεται).

ΠΕΤΡΟΣ. Σ' εὐχαριστῶ, Βασιλική, γιὰ ὅλα... Στὶς χαρὲς καὶ τῆς κόρης σου!...

ΣΟΦΙΑ. Στις χαρές της...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Ὁ θεὸς νὰ δώσει !...

ΣΟΦΙΑ. Σὰς εὐχαριστοῦμε... Τὸ κάνατε κοῦκλα τὸ δωμάτιο...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Ἔ, ὅ, τι περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι μας...

(Ἡ κόρη τῆς εὐχαριστεῖ γιὰ τὸ κοπλιμέντο μ' ἓνα χαμόγελο).

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ (ρίχνει ἓνα βλέμμα ὀλόγυρα).

Ναί... καλοῦτσικα εἶνε !...

ΚΩΣΤΗΣ. Εἶνε προκομένη ἢ μικρή !... Μόνο ποῦ εἶνε κομμάτι ἄταχτη...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Νὰ τὴ μαλώνετε. Νὰ τὴ μαλώνετε, νὰ φρονιμέψει !...

ΠΕΤΡΟΣ (χαμογελῶντας). Θὰ φρονιμέψει...

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ. Φρονιμέψαν ἄλλοι, γιατρέ... Κάνει τὸ ἴδιο.

(Ὁ Πέτρος δαγκώνεται. Ἡ Σοφία φαίνεται νὰ καταλαβαίνει κι' αὐτὴ τὸν ὑπαινιγμὸ. Κιττάζονται σιὰ μάτια).

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Πολλὰ ἔπαμε, θαρῶ... Ἄς πᾶμε κι' ἐμεῖς...

ΣΟΦΙΑ. Σὰς εὐχαριστοῦμε καὶ πάλι...

ΠΕΤΡΟΣ. Εὐχαριστῶ, Βασιλική... Εὐχαριστῶ, μικρὴ ἀντάρτισσα !...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναί, καλὰ τὸ λές : Ἀντάρτισσα !...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Ἐδῶ σὰς ἔχομε, γιατρέ, κι' ἓνα γλύκισμα. Χρειάζεται... Μᾶς εἶχαν στείλει μερικά χαρούπια ἀπὸ τὸ χωριό... (δείχνει ἓνα φτωχὸ γλύκισμα, ποῦ εἶταν ἀκουμπισμένον στὸ κομοδίνο).

ΣΟΦΙΑ. ὦ, εὐχαριστοῦμε !...

ΠΕΤΡΟΣ. Δὲν εἶταν ἀνάγκη...

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ. Θὰ τὸ κάνατε... σεῖς ἔ ; ... (ἢ ματιὰ του πλανιέται πάνω σιὰ σημάδια τῆς ἀρρώστειας τῆς).

ΒΑΣΙΛΙΚΗ (μὲ ὑπερηφάνεια). Ἡ κόρη μου τὸ ἔφτιαξε...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἡ ἀντάρτισσα !

ΠΕΤΡΟΣ—ΣΟΦΙΑ. Εὐχαριστοῦμε...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ. Ἔ, γειά σας... Νὰ χαίρεστε! Καλορρίζικοι!... Νὰ σᾶς ζήσουν!...

Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ. Χαίρετε! Καλορρίζικοι!...

ΣΟΦΙΑ—ΠΕΤΡΟΣ.—ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ—ΚΩΣΤΗΣ. Εὐχαριστοῦμε!... Γειά σας!...

(Ἡ Βασιλικὴ καὶ ἡ κόρη τῆς φεύγουν).

ΠΕΤΡΟΣ. Πόσο κουράστηκα!...

ΚΩΣΤΗΣ. Καθίσετε νὰ ξεκουραστεῖτε... Καθίσετε ἐκεῖ... (παίρνει τὸν Πέτρο καὶ τὴ Σοφία ζωηρὰ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοὺς ὀδηγεῖ στὸ στρωμένο κρεβάτι). Ἔτσι, πλάι-πλάι!... γιὰ νὰ γίνει καὶ τὸ παλῆ τὸ ἔθιμο...

(Ὁ Πέτρος καὶ ἡ Σοφία προσπαθοῦν νὰ χαμογελάσουν).

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ. Τί ταιριασμένο, τί ὡμορφο ἀντρόγυνο θὰ εἴσαστε, ἄν...

ΚΩΣΤΗΣ. Μά, εἶνε... εἶνε!

ΠΕΤΡΟΣ. Τί «ἄν»;

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ. Ἄν δὲν εἶταν ὅλα αὐτὰ γύρω...

ΠΕΤΡΟΣ. Μὰ μοῦ φαίνεται, πατέρα, πὼς ἄρχισες λίγο καὶ σὺ νὰ συνηθίζεις στὰ γύρω... Ἐγὼ μόνο μοῦ φαίνεται πὼς δὲ θὰ μπορούσα πιά νὰ γυρίσω ἐκεῖ πέρα στοὺς ἄλλους λεπρούς...

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ. Ἦρθα σήμερα, παιδί μου... δὲ μπορούσα νὰ λείψω· θὰ φύγω πάλι τώρα... καὶ θὰ σᾶς περιμένω πάντα νὰ γυρίσετε στὴν ἀγκαλιά μου...

ΣΟΦΙΑ. Σ' εὐχαριστοῦμε, πατέρα... Μά, ἡ ἀποστολή μας τώρα εἶν' ἐδῶ...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἡ Σοφία σοῦ ἔδωσε τὴν ἀπάντηση, πατέρα...

ΚΩΣΤΗΣ (στὸν πατέρα τοῦ Πέτρου). Μὴν ἀγωνίζεσαι μάταια, φίλε μου... Τὰ παιδιά σου δὲ θὰ σὲ νοιώσουν ποτέ!...

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ. Γι' αὐτό, λοιπόν, σὲ σπούδασα;... Γιὰ ν' ἀσωτέψεις τὴ ζωὴ σου; Γιὰ νὰ τρέμω κάθε ὥρα καὶ κάθε στιγμή;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἄσε, πατέρα... Πάρε με, στὸ τέλος, γιὰ ἓνα κακοκέφαλο παιδί. Μά, μὴ μὲ πικραίνεις...

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ. Ποιός πικραίνει τόν άλλο περισσότερο ;...

ΣΟΦΙΑ. Αυτό κανείς ἴσως δέ θά τὸ βρεῖ...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἡ πίκρα τοῦ γονιοῦ εἶνε μεγαλύτερη...

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ. Ἐγὼ τὸ ξέρω...

ΠΕΤΡΟΣ. Κι' ἐγὼ εἶμαι γονιός... Γέννησα ἓνα ἔργο καὶ πικραίνομαι ὅταν τὸ βλέπω νὰ σέρνεται μέσα στοὺς βαλτότοπους...

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ (πικρά). "Ἐχεις δίκη, παιδί μου· εἶσαι γονιός !... Χμ ! Δὲν ξέρεις ἐσύ τί θά πεῖ γονιός !...

ΣΟΦΙΑ. Μὴ στεναχωριέστε, πατέρα, αὐτὴ τὴν ὥρα...

"ὦ, ναί, καταλαβαίνω πὼς τὴν περιμένετε διαφορετική, μά...

ΠΑΤΕΡΑΣ. Ναί, ἀλήθεια· τὴν περίμενα διαφορετικὴ αὐτὴ τὴν ὥρα. Μά, ἄς εἶνε· εὐλογημένη νᾶνε!... Καί σύ, κορίτσι μου, πάρε τὴ θέση μου. Γίνου καὶ γυναῖκα καὶ γονιός. "Ἐτσι θᾶμαι πιὸ ἡσυχος ἀπὸ δῶ καὶ πέρα... Καὶ τώρα, παιδιά μου, ἐγὼ σᾶς χαιρετῶ...

ΠΕΤΡΟΣ (σηκώνεται). Φεύγεις, πατέρα ;

ΚΩΣΤΗΣ. Θά φύγετε ;

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ. Ναί, θά πάρω ἀμέσως τὴ βάρκα.

ΣΟΦΙΑ (σηκώνεται κι' αὐτή). Μά, γιατί ἔτσι γρήγορα, πατέρα ;

ΠΑΤΕΡΑΣ. Πρέπει. "Ἐτσι πρέπει. "Ὅσο περισσότερο μένω, τόσο μεγαλύτερη θᾶνε ἡ πίκρα μου ὅταν θά φεύγω.

ΣΟΦΙΑ. "Ὅπως θέλετε, πατέρα.

ΠΕΤΡΟΣ. Καλά, πήγαινε, πατέρα. Χαιρετίσματα στὸ Στάθη. Δὲν ἔκανες καλά νὰ μὴ τὸν πάρεις...

ΣΟΦΙΑ (φιλώντας τὸ χέρι του). Εὐχαριστοῦμε, πατέρα...

ΠΑΤΕΡΑΣ (τὴ φιλεῖ στὸ μέτωπο). Νὰ ζήσετε!...

ΠΕΤΡΟΣ. Εὐχαριστῶ, πατέρα...

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ. Στὴν εὐχή μου!... (Φιλιούνται).

ΚΩΣΤΗΣ . Μά, πρέπει νά σ'αφ φιλήσω κι' ἐγώ...
(Φιλεῖ τὸν Πέτρο. Ὑστερα καὶ τὴ Σοφία): Νά ζή-
σεις... παιδί μου ! Νά ζήσεις, κόρη μου ! Νά ζήσετε !

ΣΟΦΙΑ. Εὐχαριστῶ. Καὶ στὰ παιδιά σας...

ΚΩΣΤΗΣ (δακρυσμένος). Ναί, παιδί μου... εὐχαρι-
στῶ!... (Θέλει νά κούψει τὴν ταραχὴ του): Ἔλα, πᾶμε,
κύριε Κρητικέ!...

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ. Ἔ, γειά σας!...

ΠΕΤΡΟΣ. Στὸ καλό...

ΣΟΦΙΑ. Στὸ καλό, πατέρα...Γειά σου, κουμπάρε...

ΚΩΣΤΗΣ. Καλορρίζικοι !

ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ. Ὁ θεὸς νά δώσει ! (φεύγουν).

(Ὁ Πέτρος καὶ ἡ Σοφία στέκουν γιὰ λίγο στὴ μισάνοιχη
πόρτα, σὰ νὰ τοὺς καρφώνει ἐκεῖ ἡ σκιὰ τοῦ ἀγαπημένου
προσώπου πὸν ἔφυγε. Ὑστερα : κλείσιμο τῆς πόρτας,
ἀργὰ βήματα. Καὶ νά τοὺς τώρα : Κάθονται στὴ νυφικὴ
κλίνη καὶ κνττόζονται μὲ βλέμμα γεμῆτο θλίψη καὶ ἐσω-
τερικὴ ἀγωνία. Τὸ λυκόφως ἔχει ἀπλώσει τὶς ἀησυχίες
του σὲ δωμάτιο. Ἡ Σοφία βγάζει, μὲ μιὰ κουρασμένη
κίνηση, τὸ πέπλο ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς).

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

ΕΙΚΟΝΑ Ζ΄.

Στὸ ἰατρεῖο τῆς Σπιναλόγζας. Ὁ Πέτρος καὶ ἡ Σοφία κυττάζουν, ἀπὸ τὸ τζαμοτὸ ἑνὸς μεγάλου παραθυριοῦ, κατὰ τὴ θάλασσα. Ἐξω βρέχει. Ἀστραπὲς κ' ἀστροπελέκια σχίζουνε ποῦ καὶ ποῦ τὸν οὐρανό.

ΣΟΦΙΑ. Τί μανιασμένη θάλασσα !...

ΠΕΤΡΟΣ. Σάν τὴν ψυχὴ μου...

ΣΟΦΙΑ. Θά γαληνέψει καὶ πόλι...

ΠΕΤΡΟΣ. Οἱ δυὸ σημερνοὶ θάνατοι μὲ τάραξαν πολὺ. Καυμένοι ἄνθρωποι! Τὸ τέλος τους εἶταν φριχτό!... Κι' ὅμως, στέκομαι μὲ σταυρωμένα χέρια. Ἄν εἶχα ἐφαρμόσει τὴν ἀνάκαλύψή μου, ἴσως... Μὰ ὄχι, ὄχι... Τὸ σωστὸ εἶν' αὐτὸ π' ἀποφάσισα...

ΣΟΦΙΑ (μ' ἀγωνία). Τ' ἀποφάσιες, Πέτρο ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί!... Ἄν δὲν γίνεи κί' αὐτό, ἔδωσα ἄδικα τὴ χαρὰ στὶς ἀνθρώπινες ψυχές καὶ τὸ κρῖμα θά μὲ βαραίνει γιὰ ὅλη μου τὴ ζωή...

ΣΟΦΙΑ. Ἡ ἀνάκαλύψή σου θάνε ὁ λυτρωμός ... Δοκίμασε !...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἄπὸ τὸ πολὺ νὰ σκέφτομαι, θόλωσε τὸ μυαλό μου... Εἶνε σκέψη βαρειά, ἡἔγνοια γιὰ τὸ καλό...

ΣΟΦΙΑ. Τί χειρότερο κακὸ μπορεῖ νὰ φέρει σὲ πλάσμα καταδικασμένα ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Δὲν ξέρω... Τίποτε δὲν ξέρω ... Φοβοῦ-

μαι. Φοβούμαι γιά τούς άλλους. Ἡ θυσία πρέπει νά γίνε ἀπό μένα ... Βλέπω μπροστά μου τήν Ἐπιστήμη νά μέ διατάσσει: Πρέπει νά γίνεις σάν κι' αὐτούς. Μόλυνε τὸ αἷμα σου μέ τὸ μικρόβιο, τὸ τρομερό. Ἄς πληγιάσουν τὰ μέλη σου, ἄς γίνεις ἓνα ράκος ἀνθρώπινο κι' ἄς μείνεις μόνο ψυχὴ ... μόνο ψυχὴ. Καί τὴν ψυχὴ αὐτὴ δώσε τὴν ὕστερα γιά τὸ ἔργο σου ...

ΣΟΦΙΑ. Νά γίνεις λεπρός ! Ὁ Πέτρος μου ! Ἐσὺ!...

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶσαι μιὰ γυναῖκα !...

ΣΟΦΙΑ. Μά, σὺ εἶσαι περισσότερο ἀπὸ ἄντρας !...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὅταν τὰ σημάδια τῆς ἀρρώστειας θὰ φανοῦν στὸ κορμί μου, θὰ ἐφαρμόσω στὸν ἑαυτὸ μου τὴν ἀνακάλυψη, καί θὰ μπορέσω πιά νά μάθω ἂν ἀληθινὰ πέτυχα... Κάθε καλλιτέρεψη πού θὰ βλέπω τότε ἐπάνω μου θὰ μέ γιομίζει χαρά, γιατί τὸ κορμί μου θὰ εἶνε τὸ σῶμα μιᾶς ἀνθρωπότητος πού λυτρώνεται ...

ΣΟΦΙΑ. Πόσο βογγᾶ ἔξω ἡ τρικυμία !...

(*Ἀκούγονται φωνές ἔξω ἀπὸ τὸ λατοεῖο*).

ΦΩΝΕΣ. Ἄφηστε μας !... Ἄφηστε μας !...

ΣΟΦΙΑ. Τί εἶνε, Πέτρο ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Οἱ λεπροὶ !...

(*Ἡ πόρτα ἀνοίγει διάπλατα καὶ μπαίνει μέσα ἓνα μανιασμένο πλῆθος λεπρῶν. Ἀνάμεσά τους, κι' οἱ τρεῖς λεπροὶ — Α', Β', Γ' — πού εἶχαν δραπετεύσει ἀπὸ τὴ Σπιναλόγκα κι' ἤρθαν στὸ ἰδιωτικὸ ἐργαστήριον τοῦ Πέτρου. Ἐπίσω δ' ὁδοιογιατρός κι' ἄλλα πρόσωπα τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Λεπροκομείου*).

ΛΕΠΡΟΙ. Μᾶς γέλασε !... Μᾶς κοροΐδεψε !... Εἶνε ψεύτης !...

Οἱ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ. Βγῆτε ἔξω !... Ἐξω ! Ἐξω !... Γυρίστε πίσω !...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Εἶσαι ἓνας κομπογιαννίτης !...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Ἐνας ἀπατεῶνας !...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. "Αν εΐταν ἀληθινὸ τὸ φάρμακό σου, θὰ μᾶς γιάτρευες !...

ΠΕΤΡΟΣ (στοὺς ἀνθρώπους του). 'Αφήστε τους ἑσεῖς!...

(Οἱ ἄνθρωποι τῆς ὑπηρεσίας ὑπακούουν).

ΚΩΣΤΗΣ. 'Ησυχᾶστε, παιδιά!...Θὰ σᾶς γιάτρεψει!...

ΠΕΤΡΟΣ. 'Ο λυτρωμὸς σας θᾶρθει κάποτε !...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. "Αν εἶνε στὸ χέρι σου νὰ μᾶς λυτρώσεις, γιὰτί ἀργεῖς ;...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Γιὰτί μᾶς ἀφήνεις νὰ πεθαίνομε ;...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Γιὰτί ἀφήνεις νὰ ζοῦμε ἔτσι ;...

ΠΟΛΛΟΙ. Τί περιμένεις ;... Κάνε μας πάλι ἄνθρωπους !... Ζωντανοὺς ἄνθρώπους !...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. 'Ο θάνατος μᾶς συντροφεύει !...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Βαριέστησε ἡ ψυχὴ μας !...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. 'Εδῶ δὲν ὑπάρχει θεὸς !...

ΠΟΛΛΟΙ. Οὔτε ἄνθρωπος νὰ μᾶς σώσει !... Κανεῖς ! Κανεῖς !...

ΚΩΣΤΗΣ. "Οχι, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὑπάρχει !...Θὰ σᾶς σώσει... 'Ησυχᾶστε...

(Οἱ λεπροὶ γελοῦν σαρκαστικά).

ΚΩΣΤΗΣ. Μὴν ἀπελπίζετε !...

ΠΕΤΡΟΣ. Μὴ βιάζεστε ! Μιὰ μέρα...

ΛΕΠΡΟΙ. Χά, χά !...«Μιὰ μέρα...Μιὰ μέρα»!... «Μὴ βιάζεστε»!... Θὰ σὲ διώξουμε !... Θὲ σὲ διώξουμε !...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Εἴμαστε καλλίτερα ὅταν δὲ σ' εἴχαμε...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὸ πιστεύω...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. "Επρεπε νὰ εἴσουν λεπρός...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Τότε θὰ ἔνοιωθες !...

ΠΕΤΡΟΣ. Θὰ γίνω !...

ΛΕΠΡΟΙ Α', Β', Γ'. Τί ;!...

ΠΟΛΛΟΙ. Εἶνε τρελλός !... Δὲν ξέρει τί λέει !...

ΚΩΣΤΗΣ. Μὴ τὸν βρίζετε !...

ΠΕΤΡΟΣ (σταθερά). Ναί, θὰ γίνω κι' ἐγὼ λεπρός !

Θά μπολιαστῶ μὲ λέπρα... κι' ὕστερα θά δοκιμάσω τὴν ἀνακάλυψή μου πρῶτα στὸν ἑαυτό μου... (*"Ολοι τώρα ἀκοῦνε μὲ προσοχή*). Δὲ μπορῶ νὰ δοκιμάσω τὴν ἀνακάλυψή μου ἐπάνω σας. "Ἄν εἶνε ἡ σωτηρία σας, καλὰ! Μ' ἂν μεγαλώσει τὰ δεινά σας ;... Θά δοκιμάσω πρῶτα στὸν ἑαυτό μου...

ΛΕΠΡΟΙ (*ἀλλοιώτικοι πιά*). Δοκίμασε σὲ μᾶς !... Σὲ μᾶς δοκίμασε !...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Δὲ σοῦ ζητοῦμε εὐθύνη !...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Δοκίμασε μόνο...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Δοκίμασε !...

ΠΕΤΡΟΣ. Ποτέ !...

ΣΟΦΙΑ (*ξεσπώντας*). Μὴ τὸν ἀφήσετε νά...

ΠΕΤΡΟΣ (*αὐστηρά*). Σοφία !...

ΛΕΠΡΟΙ. Τρομερό !... Εἶνε τρομερό !...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἰσως, Πέτρο, νάχει δίκηο ἢ γυναίκα σου !...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὸ δίκηο εἶνε μ' αὐτοὺς ποὺ ὑποφέρουν καὶ ποὺ τοὺς ὑποσχέθηκα τὸ λυτρωμό !...

Α' ΛΕΠΡΟΣ. Δὲν πρέπει νὰ θυσιαστεῖς γιὰ μᾶς... Τίποτε πιά δὲ σοῦ ζητοῦμε...

ΠΟΛΛΟΙ. Τίποτε !... Τίποτε !...

Β' ΛΕΠΡΟΣ. Ἀπόλαυσε μόνο ὅ,τι ἐμεῖς τὸ χαίρομαστε μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα...

Γ' ΛΕΠΡΟΣ. Ἀπόλαυσε τὴν ὠμορφιά τῆς ζωῆς, τὴν ἀγάπη τῆς γυναίκας σου !... "Ἄς γυρίσουμε, παιδιά, στὰ κελλιά μας ! Μὴ βασανίζομε περισσότερο τὸν ἄνθρωπο ποὺ μᾶς συμπάθησε τόσο ! Πᾶμε...

(*Τὸ πλῆθος τῶν λεπρῶν κινεῖται, ἤρεμο τώρα, πρὸς τὴν ἔξοδο*).

ΠΕΤΡΟΣ. Πηγαίνετε !... Καὶ νὰ ξέρετε πὼς ἡ ζωὴ μου εἶνε δική σας !

ΚΩΣΤΗΣ. "Ολοι ἐδῶ ἔχομε μιὰ ψυχὴ...

ΣΟΦΙΑ. Ναί, μιὰ ψυχὴ !... "Όταν μιλάει, ὅλα σωπαίνουν...

ΛΕΠΡΟΙ. Πᾶμε !... Πᾶμε !... "Ἄς γυρίσουμε στὰ κελλ-

λιά μας!... (Φεύγουν. Ἀκολουθοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑπηρεσίας. Σιωπὴ γιὰ λίγο).

ΚΩΣΤΗΣ. "Ὅτι φοβόμουνα, ἔγινε! Ὡστόσο, δὲν ἐπερίμενα αὐτὴ τὴν ἐξέλιξη..." ὦ, ὑπάρχει ἓνα μεγαλειό ψυχῆς, ποῦ δὲ μποροῦν νὰ μὴν τὸ ἀκολουθήσουν οἱ ἄνθρωποι!...

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶσαι πάντα, καὶ μένε Κωστή, ὁ ἄνθρωπος τῆς ὑπερβολῆς...

ΚΩΣΤΗΣ. "Ὅχι, δὲν εἶνε ὑπερβολή. Ὅλοι ἐδῶ εἴμαστε ἢ σκιά σου..."

ΣΟΦΙΑ. Ναί, ἡ σκιά του!...

ΠΕΤΡΟΣ (στὸν ἑαυτό του). Πόσο ἀγαπᾶς τὴ σκιά σου, ὅταν τὴ βλέπεις κομμένη στὰ χνάρια ποῦ θέλεις...

(Τ' ἀστραπόβροντα γίνονται ἔξω πρὸ δυνατά, πρὸ ἄγρια).

ΚΩΣΤΗΣ (πλησιάζει στὸ παράθυρο... Κιτιάζει πρὸς τὰ ἔξω). Θαρῶ πὼς βλέπω ἐκεῖ μακριὰ στὸν ὀρίζοντα, μέσα στὰ σύννεφα, ἓνα πλῆθος ἀπὸ λεπρούς νὰ ἐπαναστατεῖ, νὰ κραυγάζει, νὰ ὀδύρεται! Κι' ὕστερα ξαφνικὰ νὰ ὑψώνει τὰ χέρια σὲ αἴνους!...

ΠΕΤΡΟΣ. Πρόσεξες, Κωστή, ἐκείνους τοὺς λεπρούς ποῦ πρὸ πολὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μ' ἐβρίζαν; Ποῦ μ' ἔλεγαν ψεύτη, κομπογιαννίτη... κι' εἶταν τόσο σκληροί!... Αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶχαν δραπετεύσει μιά μέρα ἀπὸ δῶ, μόνο καὶ μόνο γιὰ νάρθουν στὸ χωριό μου νὰ μοῦ ποῦν τὸ θαυμασμό καὶ τὴν ἀγάπη τους!...

ΚΩΣΤΗΣ. Δὲν πρόσεξα τίποτε. Τοὺς εἶδα μόνο ὅταν σοῦ μίλησαν ξανά μὲ θαυμασμό καὶ ἀγάπη!...

ΣΟΦΙΑ. Αὐτὸ εἶταν τὸ μόνο ποῦ μποροῦσε νὰ προσέξει κανεὶς...

ΠΕΤΡΟΣ. "Ὅχι, ὅμως, καὶ γώ... Νὰ ξέρατε πόσο πληγώθηκε ἡ ψυχὴ μου, ὅταν τοὺς εἶδα τόσο ἀλλαγμένους, τόσο διαφορετικούς!... Γιατί, ἄραγε, οἱ ἄνθρωποι γονατίζουν τόσο εὐκολα;... Κι' ἐγὼ γονάτισα!

ΚΩΣΤΗΣ. "Ὅχι!...

ΣΟΦΙΑ. Ἐσύ, Πέτρο ; Ἐσύ, ποῦ ἔχεις τὴν ἀλύγι-
στη ψυχὴ ; ...

ΠΕΤΡΟΣ. Κι' ὁμως... Κι' ὁμως... Ἐχω κι' ἐγὼ γο-
νατίσει. Καὶ τὸ χειρότερο εἶνε ποῦ διαβάζω στὰ μά-
τια τῶν ἄλλων τὴν ἐπιθυμία νὰ μὴν ἀνορθωθῶ ... (λέ-
γοντας τὰ τελευταῖα λόγια, κνιττάζει στὰ μάτια τῆ Σοφία.
Μικρὴ παύση).

ΚΩΣΤΗΣ (διακρίνοντας κάτι ἀπὸ τὸ παράθυρο). Πέ-
τρο !... Ἐλα δῶ ... Μιὰ βάρκα ἀράζει στὸ μῶλο !...

ΠΕΤΡΟΣ (πηγαίνει στὸ παράθυρο. Κνιττάζει). Δὲν εἶνε
τοῦ Λεπροκομείου ...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναι, δὲν εἶνε...

ΣΟΦΙΑ. Μ' αὐτὴ τῆ θάλασσα! ;... (Πλησιάζει κι' αὐτή).

ΚΩΣΤΗΣ (προσέχοντας καλλίτερα). Πέτρο !... εἶν' ὁ πα-
τέρας σου !

ΠΕΤΡΟΣ. ὦ, θεέ μου !... Ναι ... ὁ πατέρας μου !

ΣΟΦΙΑ. Μ' αὐτὸ τὸν καιρὸ ! Θεέ μου !...

ΠΕΤΡΟΣ. Θὰ κινδύνεψε !... Τί θέλει ;... Πάω κατὰ
κεῖ... Ἐσεῖς μείνετε δῶ ...

ΚΩΣΤΗΣ. Καλά, Πέτρο...

ΣΟΦΙΑ. Ἐλα, μὴ στεναχωριέσαι ... Βγῆκε στὴν
ξηρὰ ... Πάρε τ' ἀδιάβροχό σου ἀπὸ μέσα ...

ΠΕΤΡΟΣ. Καλά ... Πάω... (πετιέται ἔξω, γεμῆτος
ἀγωνία).

ΚΩΣΤΗΣ. Θὰ ἔμαθε τὴν ἀπόφαση τοῦ Πέτρου...

ΣΟΦΙΑ. Πῶς ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἀπὸ ἐφημερίδα ἴσως. Ὁ Πέτρος, φυ-
σικά, θὰ τὸ ἀνακοίνωσε στὸ Ἴνστιτούτο... Οἱ δημο-
σιογράφοι θὰ τῷ μαθαν ἀπὸ κεῖ ἀμέσως. Φαντάζε-
σαι τί θόρυβο θὰ ἔκαναν !...

ΣΟΦΙΑ. Μά, γιὰ στάσου' ἦρθαν ἐφημερίδες ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Θὰ ἦρθαν... Στὸ χωριὸ θὰ τίς εἶδαν...

ΣΟΦΙΑ. Ὁ καυμένος ὁ γέρος !...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἐρχεται νὰ τὸν ἐμποδίσει...

ΣΟΦΙΑ. Φοβοῦμαι πῶς θὰ φύγει μὲ ματωμένη καρ-

διά... Για δές τον π' ἀνηφορίζει! Εἶνε ξεαλλος!...

ΚΩΣΤΗΣ. Εἶνε πολὺ νὰ θυσιάζεται ἔτσι ἕνας ἀνθρώπος!... Ὡστόσο, δὲν προσπαθῶ νὰ τὸν ἐμποδίσω. Δὲ μπορῶ κἀν νὰ τοῦ πῶ : Μή!...

ΣΟΦΙΑ. Τὸ ἴδιο καὶ μὲ μένα. Νάξερεις, Κωστή, πόσο πονῶ, πόσο εἶμαι ἄρρωστη μὲ τὴ σκέψη πῶς ὁ Πέτρος θὰ γίνει ἕνας λεπρός! Κι' ὅμως, ἡ γλῶσσα μου δένεται σὰν πάω νὰ τοῦ μιλήσω, γιὰ νὰ τὸν κάνω νὰ σκεφτεῖ τὸν ἑαυτό του, ἐμένα, τὴν εὐτυχία μας!...

ΚΩΣΤΗΣ. Καὺμένη καὶ σύ!... Κουράγιο! Σκέψου τὸν πατέρα του...

ΣΟΦΙΑ. Ναί, αὐτὸς εἶνε πιὸ ἀξιολύπητος ἀπ' ὅλους. Ὡς τὴ στερνή του πνοὴ θὰ καταργιέται τὴν ἀνθρωπότητα ποῦ τοῦ ἔκλεψε τὸ παιδί του. Αὐτὸς δὲ μπορεῖ νὰ δεῖ τίποτε...

ΚΩΣΤΗΣ. Εἶνε πατέρας!...

ΣΟΦΙΑ. Τὸν πρόφταξ' ὁ Πέτρος!...

ΚΩΣΤΗΣ. Ναί, ναί' τὸν πῆρε, ἔρχονται!...

(*Μικρὴ παύση. Παρακολουθοῦν ἀπὸ τὸ παράθυρο. Ὑστερα, ψυχικὰ κουρασμένοι, καθίζουν*).

ΚΩΣΤΗΣ. Μὲ τί πάθος τὸν ἀγκάλιασ' ὁ γέρος!... Κακόμοιρε πατέρα!

ΣΟΦΙΑ. Μήπως κι' ὁ Πέτρος δὲν πονεῖ; Δὲν τὸ δείχνει!... Τὸν βλέπω πάλι' θὰ φανεῖ σκληρὸς κι' ἀνένδοτος στὸν πατέρα του, ὅπως φαίνεται σὲ μένα, σὲ ὅλους, σὲ ὅλα. Μά, κανεῖς δὲ μπορεῖ νὰ ξέρει τὸ σπαραγμὸ, ποῦ γίνεται στὴν καρδιά του... Τὸν εἶδες' δὲ φάνηκε νᾶπε τίποτε σ' αὐτὰ ποῦ ἔλεγε ὁ πατέρας του χειρονομώντας. Παλαίβει μέσα του' σκέφτεται πῶς θὰ ξεστομίσει τὰ βαρεῖα λόγια! Συλλογιέται τὴ στιγμή ποῦ θὰ τ' ἀκούσει κι' ἀπ' αὐτὸν ὁ πατέρας του καὶ θὰ καταλάβει πῶς ἡ ἀμείλικτη ἀπόφαση δὲν παίρνει καμμιάν ἀλλαγὴ... Κι' ὅμως, θὰ μιλήσει!...

ΚΩΣΤΗΣ. Τί δράμα, αλήθεια !... "Αγριο, φοβερό, γεμάτο αγωνία !

ΣΟΦΙΑ. Ναι, γεμάτο αγωνία !... 'Εγώ, άβουλη κι' άνίσχυρη, καταπίνω τὰ δάκρυά μου... 'Ο Πέτρος προσπαθεῖ νά κρύψει τὸν τρυφερό άνθρωπο πού ἔχει μέσα του... Κι' ὁ πατέρας του δέν ἔχει τὴ δύναμη νά νοιώσει ἕναν ἄνθρωπο σάν τὸ παιδί του... Μά, κι' ἂν ἀκόμη τὴν εἶχε, τί θά χρησίμευε καὶ σ' αὐτόν ;...

ΚΩΣΤΗΣ. Σ' ὄλ' αὐτά... ἕνα τὸ τέλος : ἡ εὐτυχία σὲ τόσες ἀνθρώπινες ὑπάρξεις, πού ἔχουν στερηθεῖ τὴ ζωὴ... Γιατί, ναι, τὸ πιστεύω : στὸ τέλος τοῦ δρόμου αὐτοῦ βρίσκεται ἡ ἐπιτυχία, ὁ θρίαμβος, ἡ σωτηρία !

ΣΟΦΙΑ. Σκέψου κι' αὐτοὺς πού θά μείνουν μεσόστρατα, τσακισμένοι...

ΚΩΣΤΗΣ. "Οχι' τὴν ὥρα τῆς σωτηρίας δὲ θάχει μείνει κανεὶς μεσόστρατα. "Ολοι... εἴτε βρίσκονται στὸν τόπο αὐτό, εἴτε ἀπουσιάζουν... πεθαμένοι ἢ ζωντανοί, θά τριγυρίζουν μὲ χαρὰ τοὺς λυτρωμένους...

ΣΟΦΙΑ. Μιλᾶς σάν προφήτης...

ΚΩΣΤΗΣ. "Ισως...

ΣΟΦΙΑ (*κνιτάζοντας τὴ βροχὴ, πού πέφτει σὰ τζάμα*).
Θά καταβράχηκαν !...

(*Τὴν ἴδια στιγμή, ἡ πόρτα ἀνοίγει καὶ μπαίνει μέσα ὁ Πέτρος μὲ τὸν πατέρα του. Ἀκολουθοῦνται ἀπὸ τὸ Στάθη. Φοροῦν ὄλοι τ' ἀδιάβροχά τους. 'Ο πατέρας τοῦ Πέτρου φορεῖ ἕνα φαρδὸν ἀδιάβροχο σὲ σχῆμα μπέριτας καὶ μαῦρες μπότες. "Ιδιες μπότες φορεῖ κι' ὁ Στάθης. Εἶνε ὄλοι τόσο βρεμένοι, πὸν τὸ νερὸ σιάζει ἀπὸ πάνω τους. Ἡ Σοφία κι' ὁ Κωστής σηκώνονται ἀμέσως*).

ΠΑΤΕΡΑΣ. Γειά σας !...

ΣΟΦΙΑ. Καλῶς τὸν πατέρα...

ΚΩΣΤΗΣ. Δέν κάνετε καλά...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ (*ἀγωνιῶντας*). Πῶς θέλατε νά μὴν ἔρθω ; Αὐτὸ πού θέλει νά κάμει εἶνε ἀνόητο, εἶνε

τρελλό... Εΐνε φοβερό !... Πές μου, λοιπόν, Πέτρο... πές μου ότι αφήνεις αυτή την τρελλή απόφαση. Πές μου... Σκέψου τόν πατέρα σου... τή γυναίκα σου. Σκέψου τή ζωή σου !... Σοφία, δέν τοῦ τό λές λοιπόν καί σύ ;...

Σοφία. Νά ξέρατε, πατέρα !...

Κωστής. Ἐουχάστε...

Πέτρος (*ἤρεμα, βγάζοντας τ' ἀδιάβροχό του*). Στάθη. ἄφησέ μας λίγο... Πήγαινε πλάϊ, στό δωμάτιό μου, (*Ὁ Στάθης, χωρίς νά πει τίποτε, βγαίνει ἀπό τὸ λατοεῖο*).

Ὁ ΠΑΤΕΡΑ (*πέφτοντας σ' ἓνα κάθισμα*). Παιδί μου Πέτρο, σκέψου πόσο μέ βασανίζεις !...

Πέτρος. Ἐλα, ἤρέμησε, πατέρα... Θά τά ποῦμε... Σοφία. Βγάλτε καί σεῖς, πατέρα, τ' ἀδιάβροχό σας. Ἐβραχῆκατε πολύ !... Ἐλάτε νά σᾶς βοηθήσω...

Ὁ ΠΑΤΕΡΑΣ (*ἀφήνοντας νά τοῦ βγάλει τ' ἀδιάβροχο*). Μ' ἔδειρ' ἡ θάλασσα κι' ἡ βροχή...

Κωστής. Καί βέβαια, μέ τέτοιον καιρό !...

Σοφία (*παίροντας τ' ἀδιάβροχο γιά νά τὸ κρεμάσει*). Ἐχετε βραχεῖ παντοῦ... Μά, ὅπως καί νᾶνε, εἶστε καλλίτερα ἔτσι...

Ὁ ΠΑΤΕΡΑΣ (*ξανακαθίζει*). Ναί, καλλίτερα... Λοιπόν, Πέτρο, δέ μιᾶς ; Θέλεις νά μοῦ δώσεις κι' αὐτή τήν πίκρα, παιδί μου; Θέλεις νά μέ σκοτώσεις τελειωτικά ;...

Κωστής (*καθίζοντας*). Πέτρο, δώσε τοῦλάχιστο στὸν πατέρα σου νά νοιώσει ὅτι γρήγορα θά γίνεις πάλι καλά... ὅταν θά ἐφαρμόσεις τή μέθοδό σου.

Ὁ ΠΑΤΕΡΑΣ. Ὅχι !... Ἄς μὴ μολύνει καθόλου τὸν ἑαυτό του !

Πέτρος (*ἔχει καθίσει σιὸ ἀναμεταξύ*). Ναί, θά γίνω καλά μαζί μέ ὄλους, μαζί μέ ὄλο τὸν ἄλλο κόσμο τῶν δυστυχισμένων, πού γιά τὸ λυτρωμό τους ἀφιέρωσα τή ζωή μου !...

Ὁ ΠΑΤΕΡΑΣ. Πέτρο, νοιώσε με πιά !...

ΣΟΦΙΑ (καθίζοντας σάν αυτόματο). Δέ θέλει νά νοιώσει κανένα...

ΠΕΤΡΟΣ. Καί μένα δέ με νοιώθει κανείς !... "Ω, πατέρα, πρέπει νά σου μιλήσω ξάστερα. Πρέπει νά ἐξηγηθῶ μαζί σου... Δέν εἶμαι ἄστοργος, πατέρα, ὅσο με φαντάζεσαι. Σ' ἀγαπῶ, ὅσο δέ μπορεῖ νά γίνῃ περισσότερο ! Σᾶς λατρεύω καί σένα καί τή Σοφία. "Άλλο ἂν δέν τὸ δείχνω. Δέν πρέπει νά παρασυρθῶ ἀπό τὰ αἰσθήματά μου καί νά ξεχάσω τήν ἀποστολή μου. Αὐτὸ εἶνε ὄλο !... Πιστεύω πὼς ἡ Μοῖρα θά θελήσει νά ἀποδειχτεῖ ἡ μέθοδός μου σωστή... "Άν ὅμως ὄχι, τί πειράζει ἂν θᾶμαι κι' ἐγὼ ἕνας ἀκόμη δυστυχισμένος μέσα σέ τόσους ; Κανείς δέν πρέπει νά λυπηθεῖ γι' αὐτό...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ (ἀπελπισμένος πιά). Πέτρο, με βλέπεις... δέ μπορῶ νά σου μιλήσω πιά. Σοῦ λέω γιά τελευταία φορά, μὴν τὸ κάμεις αὐτὸ ποῦ σκέφτηκες. Θά ὑπογράψεις τὸ θάνατό μου...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὸ ἀνακοινῶσα στὸ 'Ἰνστιτούτο... Δέ μπορῶ νά ὑποχωρήσω πιά...

ΚΩΣΤΗΣ. Εἶνε κι' αὐτό, φυσικά...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. "Άς ποῦνε ὅ,τι θέλουν στὸ 'Ἰνστιτούτο...

ΣΟΦΙΑ. Δέν ἔπρεπε νά βιαστεῖ...

ΠΕΤΡΟΣ. Γιά ν' ἀλλάξω ἀπόφαση, δέν ἀλλάξω... "Άς τὸ ξέρετε !... 'Όστόσο, δέν εἶν' ἡ γνώμη τοῦ 'Ἰνστιτούτου αὐτὸ ποῦ με τρομάζει περισσότερο. Νοιάζομαι πιδ πολὺ γιά τὴ γνώμη ποῦ ἔχω ἐγὼ γιά τὸν ἑαυτὸ μου... (Σηκώνεται ἀπότομα. Πηγαίνει σὸ βᾶθος, πὼν εἶνε τὰ ἐργαλεῖα καί λοιπὰ χρειώδη τοῦ ἱατροῦ).

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ (σηκώνεται με ὑποψία). Πέτρο, ποῦ πᾶς; Τί θά κάνεις ἐκεῖ ;...

ΣΟΦΙΑ (πειτιέται κι' αὐτὴ ἀπὸ τὸ κάθισμά της). Πέτρο !... (Ἄ Ο Πέτρος ἔχει πάρει τώρα στὰ χέρια του μιὰ σύριγγα καί ἕνα σωληνάριο με πηχτὸ, βρώμικο ὑγρὸ κι' ἀνασηκῶνει τὸ μανίκι του).

ΚΩΣΤΗΣ. "Όχι, Πέτρο! "Όχι στον πατέρα σου μπροστά!...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ (τρέχει και τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ μπράτσο). "Όχι, Πέτρο! "Όχι, παιδί μου... Λυπήσου με!...

ΣΟΦΙΑ. Πέτρο! Πέτρο μου! (κάνει μιὰ ἀπελπισμένη χειρονομία καὶ πέφτει πάλι στὸ κάθισμα, γιὰ νὰ ξεσπάσει σὲ λυγμούς).

ΠΕΤΡΟΣ (γεμίζει τὴ σύριγγα). Πατέρα, ἤσυχασε. "Ας φανείς γενναῖος!...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Παιδί μου, μὴ!...

ΚΩΣΤΗΣ. "Όχι μπροστά του, Πέτρο! Μὴ!...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐδῶ, μπροστά σὲ ὄλους! Εἶν' ἡ τιμωρία τοῦ ἑαυτοῦ μου γιὰ τοὺς δισταγμοὺς ποὺ δοκιμάζω!...

ΚΩΣΤΗΣ. "Όχι, Πέτρο!...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Πέτρο, μὴ!... Μὴ, σοῦ λέω... (τὸν πιάνει δυνατὰ ἀπὸ τὰ χέρια).

(Ἐὸ Πέτρος ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ σφίξιμο καὶ τρυπᾷ μὲ τὴ βελόνα τὴ σάρκα του. Ὁ Κωστῆς ἀπλώνει τὰ χέρια του στὸ πρόσωπο μ' ἀπελπισία).

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ (κροναγάζοντας). Πέτρο μου, Πέτρο!... Πέτρο μου, παιδί μου!... (σωριάζεται σ' ἓνα κάθισμα μὲ λυγμούς).

ΣΟΦΙΑ (πιτυγμένη στὰ δάκρυα, ξεσπᾷ σὲ παράπονο). Γιατί, Πέτρο; Γιατί;...

(Ἐὸ Κωστῆς τρέχει στὸν πατέρα τοῦ Πέτρου).

ΠΕΤΡΟΣ (βγάζοντας ἀπὸ τὴ σάρκα του τὴ βελόνα, καὶ μὲ μάτια δοθάνοιχα). Λέπρα! Καθαρὴ λέπρα... ἀπὸ ἔμπυο πληγῆς!

(Ἐὸ Στάθης ἐμφανίζεται στὴν πόρτα τρομαγμένος, ἔκπληκτος. Τὴν ἴδια στιγμή):

Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ (μπαίνει μὲ ὄρμη. Λαχανιασμένα): Γιατρέ! γρήγορα!... Ἡ κόρη μου...

ΕΙΚΟΝΑ Η'.

Στὸ ὑπνοδωμάτιο τοῦ Πέτρου, στὴ Σπιναλόγκα. Εἶνε σούρουπο. Ἕνα γλυκὸ, ἀπαλὸ ἡμίφως εἶνε χυμένον μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Πέτρος καὶ ἡ Σοφία κάθονται ὁ ἕνας πλάϊ στὸν ἄλλο.

ΣΟΦΙΑ. Ναί, Πέτρο... θὰ γίνω κι' ἐγὼ μητέρα !...

ΠΕΤΡΟΣ (ποὺ λάμπει τὸ πρόσωπό του ἀπὸ εὐχαρίστηση).

ὦ, Σοφία !... (τὴ φιλεῖ στοργικὰ κι' ἀπαλὰ στὸ μέτωπο).

ΣΟΦΙΑ (ἐνῶ τὰ μάτια της δακρῶζουν). Σὲ κάνει εὐτυχισμένο, Πέτρο, αὐτό, ἔ; (τὸν κοιτάζει κατὰ πρόσωπο). Κι' ὅμως, τί ἔχεις ;... Ἡ χαρὰ, μὲ μιᾶς, ἔφυγε ἀπὸ τὸ πρόσωπό σου. Πέτρο, τί ἔχεις ;

ΠΕΤΡΟΣ (κομπιάζοντας). Τίποτε, τίποτε... (τὴν κοιτάζει κι' αὐτός). Κι' ὅμως, Σοφία... (ἡ φωνὴ του ἔχει ἕνα τρέμολο παράξενο).

ΣΟΦΙΑ (μ' ἕνα μόλις συγκρατούμενο τρόμο). Τί εἶνε, Πέτρο ;

ΠΕΤΡΟΣ. Σοφία !... νοιώθεις καὶ σὺ αὐτὸ ποὺ νοιώθω κι' ἐγὼ. Νά, τὸ πρόσωπό σου δὲν εἶνε χαρούμενο πιά... Δὲν εἶταν ἴσως, οὔτε ὅταν μοῦ τὸ πρωτόπες. (Ἡ Σοφία σκύβει τὸ κεφάλι. Τὴν πιάνει, σχεδὸν βίαια, ἀπὸ τὸ μπράτσο καὶ τῆς σηκώνει μὲ τ' ἄλλο του χέρι τὸ πρόσωπο. Τὴν κοιτάζει καὶ πάλι βαθειὰ στὰ μάτια). Πές, Σοφία, δὲν εἶν' ἀλήθεια ;...

ΣΟΦΙΑ (ἀποφεύγοντας τὴ ματιὰ του). Ὅχι, Πέτρο... Εἶμαι... εἶμ' εὐτυχισμένη.

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶνε ψέμματα !... Κι' ἐσὺ κι' ἐγὼ, νοιώθομε ἕνα φοβερὸ ἐφιάλτη... (ἀφήνει τὸ μπράτσο της σιγρὰ, σὰ νὰ τοῦ λείπει κάθε δύναμη). Μὴν τὸ ἀρνιέσαι...

τὸ ξέρω, ἀφοῦ τὸν νοιώθω κι' ἐγώ. Σοφία, ναι, τὸ παιδί αὐτό, ποῦ θάρθει στὸν κόσμο, δὲ θᾶνε μιὰ εὐτυχία γιὰ μᾶς... οὔτε καὶ τὸ ἴδιο θᾶνε ἴσως εὐτυχημένο...

ΣΟΦΙΑ (θέλοντας νὰ τοῦ κρύψει, ὅσο μπορεῖ, τὴν ἀγωνία της). Μά, Πέτρο... κίνδυνος δὲν ὑπάρχει... Αὔριο, ὅταν τὸ πείραμά σου θὰ πετύχει, ποῦ θὰ τὸ δεῖς πὼς πέτυχε πάνω στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό σου, θὰ εἶμαστε ὅλοι εὐτυχημένοι...

ΠΕΤΡΟΣ. Σοφία, ἔλα, ἄφησε... σὲ βλέπω, σὲ νοιώθω... ὄχι, δὲ θέλω νὰ κρύβεσαι... Νᾶμαι, δὲ σοῦ κρύβομαι, δὲν κρύβομαι οὔτ' ἐγώ... Τέτοιοι φόβοι, φόβοι γιὰ μιὰν ὑπαρξη ποῦ θὰ τὴν ἀγαπήσομε... ποῦ τὴν ἀγαποῦμε κιόλας... δὲ φεύγουν μὲ τίποτε. Θαρεῖ κανεὶς πὼς βουλιάζει παντοῦ, πὼς πουθενά δὲν ὑπάρχει ἔδαφος στέρreo γιὰ νὰ πατήσει... (*Ἦνῶ μιλάει, φαίνεται νὰ σκέφτεται, νὰ βασανίζει τὸ μυαλό του... Σαφηνά, ἀναπηδᾷ καὶ πιάνει πάλι μὲ ὀρμὴ τὴ Σοφία ἀπὸ τὸ χέρι*). Σοφία, ἄκουσέ με... ἄκουσέ με καλὰ. Πρέπει νὰ φύγεις!... Πρέπει νὰ φύγεις, Σοφία...

ΣΟΦΙΑ. Πέτρο!... (στὴ φωνή της ὑπάρχει ἀπορία, ἀνάμιχτη μὲ ἀνακούφιση).

ΠΕΤΡΟΣ (ξαναγίνεται ἤρεμος. Ἔρχεται ἀκόμη πρὸ σιμά της). Ναι, θὰ φύγεις γιὰ τὴν Ἀθήνα... Τ' ἀποφάσισα κιόλας.

ΣΟΦΙΑ. Ξέρεις νὰ διαβάξεις στὰ μάτια. Μά ὄχι, ὄχι... δὲ διάβασες τίποτε, δὲ διάβασες καλὰ!

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐλα, Σοφία... δὲ στῆπα γιατί τὸ διάβασα στὰ μάτια σου. Τὸ θέλω κι' ἐγώ. (*Ἡ Σοφία τώρα κλαίει βουβά*). Κλαῖς, Σοφία; Ξέρω τί γίνεται μέσα σου. Βλέπω κι' ἐγὼ τόσο ἀλλαγμένο, τόσο ἀλλοιωτικό τὸν ἑαυτό μου· δὲν τὸν ἀναγνωρίζω. Νά, κύττα! μοῦρχεται νὰ κλάψω κι' ἐγώ. Μά ὄχι, ὄχι... "Ὅ,τι κάνω, τὸ κάνω γιὰ σένα, γιὰ τὸ παιδί μας· γιὰ τὴ χαρὰ σας, γιὰ τὴν εὐτυχία σας, κι' ἐγὼ μένω

πάντα ἐδῶ ναι, πάντα ἐδῶ πού με ἔταξε ὁ σκοπός μου. Ἐσύ φύγε... Φύγε, Σοφία. Αὐριο κιόλας πρέπει νά φύγεις... Πές μου, λοιπόν! θά φύγεις; πές μου.

ΣΟΦΙΑ (μηχανικά). Θά φύγω...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναι, πρέπει...

ΣΟΦΙΑ. Πέτρο!...

ΠΕΤΡΟΣ. Τί εἶνε, Σοφία; ... τί σέ βασανίζει;

ΣΟΦΙΑ. Πές μου, Πέτρο... "Ἐχω κι' αὐτό νά σέ ρωτήσω: "Ὅπου κι' ἄν πᾶμε, ὅπου κι' ἄν καταφύγουμε... δέ θ'ἄνε τὸ ἴδιο; Δέ θ'ἄνε μολυσμένο τὸ αἷμα τοῦ παιδιοῦ μας; ... Τί βγαίνει πῶς θά φύγω ἀπὸ δῶ;

ΠΕΤΡΟΣ (ἀποφασιστικά). Ἡσύχασε, Σοφία. Ἡσύχασε... Τὸ εἶπες καὶ σὺ προτιήτερα, μιὰ μέρα θάμαστε ὅλοι εὐτυχισμένοι. Ὡς τῆ μέρα πού τὸ παιδί μας θάχει ἴσως ἀνάγκη γιὰ νά σωθεῖ, ἐγὼ πιστεύω νά ἔχω στὰ χέρια μου αὐτὸ πού ζητῶ. Μά, ὄχι δὲν εἶπα καλά. Δὲν πιστεύω ἀπλῶς. Θά νικήσω, Σοφία! Καὶ τότε θά εἶνε ὅλα ἓνα κακὸ ὄνειρο, πού πέρασε... Θά κάνουμε καὶ στὸ παιδί ἓνα προληπτικὸ ὄρρο, κι' ἡ Σοφία μου δέ θά φοβᾶται τίποτε πιά' ἔτσι δὲν εἶνε, ἔ; ... (προσπαθεῖ νά χαμογελάσει. Ὑστερα, βγάζει τὸ μαντήλι του νά σκουπίσει τὰ κλαμμένα μάτια της, πού τὸν κυττάζουν ὀρθάνοιχα). "Ἐλα νά σκουπίσομε τὰ ματάκια σου... Ὡραῖα! (Ἐκείνη παίρνει ἓνα ὕφος συμμαζεμένο, σὰν παιδί πού ἔκλαψε ἀνάιτια καὶ τὸ ἡσύχασαν μὲ τὰ χάρδια καὶ τὰ παρακάλια). "ὦ, ξέρεις, Σοφία, μὲ ποιὸ μοιάσαμε τώρα καὶ μεῖς; μὲ τὸν ἄλλοτινὸ τῆς παροιμιᾶς: «ἀκόμη δὲν τὸν εἶδαμε»... (κάνει πῶς γελᾷ). Στάσου δὰ νά γεννηθεῖ μὲ τὸ καλὸ τὸ παιδί κι' ὕστερα χολοσκᾶμε καὶ στεναχωριόμαστε... (Ἡ Σοφία προσπαθεῖ κι' αὐτὴ νά χαμογελάσει). Ἐννοεῖται, φυσικά, πῶς κι' ἄν δὲν πρέπει νά φοβόμαστε, οὔτε ν' ἀνησυχούμε... καὶ μάλιστα ἀπὸ τώρα δά... πρέπει ὅμως νά φύγεις' εἶνε καλλίτερα! δὲν εἶν' ἔτσι;

ΣΟΦΙΑ. Θά φύγω...

ΠΕΤΡΟΣ. Ναι, αγαπημένη μου, ναι...

(Μικρή παύση).

ΣΟΦΙΑ. Ναι, Πέτρο, θά χωριστούμε· θά χωριστούμε, αγαπημένε μου. Μοῦ κάνει κακό πού θά σ' αφήσω. "Ένα βάρος ἀσήκωτο νοιώθω ἐδῶ στήν καρδιά μου...

ΠΕΤΡΟΣ. Κι' ἐγώ... Σέ χάνω ἀπό κοντά μου, ἀγαπημένη Σοφία· δὲ θάχω στό πλευρό μου τά δυό μου ἀγαπητά πλάσματα, πρέπει νά σ'αὺς στερηθῶ !

(Παύση).

ΣΟΦΙΑ. Μή σοῦ φανεῖ παράξενο, Πέτρο· λυποῦμαι πού θ' ἀφήσω κι' αὐτό τὸ θλιβερό τόπο...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὁ πόνος π' ἀντικρύζαμ' ἐδῶ, ἔχει τόσο ζυμωθεῖ μὲ τὴν ψυχὴ καὶ τῶν δυό μας !...

ΣΟΦΙΑ. Στὸν τόπο αὐτό, τὰ ἐβυσσάσεις ὄλα. Πῶς νά μὴν τὸν ἀγαπῶ ; ἐδῶ βρίσκεται τὸ ἔργο σου !... Ἐδῶ ἀκόμη ἐνοιώσαμε τὴ λίγη μας χαρὰ, Πέτρο. Θυμήσου τὰ βράδυα μας ἐδῶ, ὅπου ἡ χαρὰ ἔπαιρνε σημασία ξεχωριστή, μιὰ γεύση...θὰ τὴν ἔλεγα «ἀμαρτωλή», καθὼς τὴν τριγύριζε ἀπὸ παντοῦ ὁ πόνος καὶ ἡ δυστυχία. "Εμπαινες κάθε βράδυ ἀπὸ τὴν πόρτα ἐκείνη, σέρνοντας πίσω σου τὴ σκιά τοῦ πόνου...

ΠΕΤΡΟΣ. Καὶ σ' ἔβρισκα πάντα καθισμένη ἐκεῖ, μέσα στὴ σκιά τῆς ἐσπέρας καὶ τῆς χαρᾶς... Τί γλυκά, τί ἀπαλά πού ἔπεφτε τότε τὸ βράδυ ! Ἡσυχάζε τις ἀνησυχίες μας, ἐγλύκαινε τις πληγές μας. Καθόμαστε πλάϊ-πλάϊ...λέγαμε γιὰ τοὺς ἀρρώστους μας... ὅ,τι εἶδαμε, ὅ,τι ἀκούσαμε στὶς ἐπισκέψεις πού ἐκάναμε τὴν ἡμέρα...κι' ἀλάφρωνε ἡ ψυχὴ μας, γιὰ νά γιομίσει ἀπὸ τὸν πόθο τῆς εὐτυχίας. Γλυκὸ κι' ἀπαλό καὶ τ' ἀποψινὸ τὸ βράδυ, δίχως ἄλλο...νά, σκοτεινιάζει, ὄλα γύρω ὠμορφίζουν ἀπὸ γλυκὲς μαυρογόλαζες σκιές... μὰ ἐμεῖς δὲ νοιώθουμε, παρά ἕνα πέπλο μαῦρο, πένθιμο νά μᾶς σκεπάζει. Μά, ὄχι· δὲν πρέπει νά σοῦ μιλῶ ἔτσι. Ναι, παύω, Σοφία...

ΣΟΦΙΑ. "Όχι, Πέτρο' μίλα, μίλα... Τί κυττάζειςέκει ;

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶν' ὁ βασιλικὸς ποῦ στόλισε, ἀπὸ τὰ χέρια σου τ' ἀγαπημένα, αὐτὴ τὴν κάμαρα...

ΣΟΦΙΑ. Εἶδες ; μεγάλωσε. Τί ὤμορφος ποῦ γίνηκε! Θὰ μείνει ἐδῶ... θὰ μὲ θυμᾶσαι ὅταν τὸν βλέπεις.

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶνε τόσα πράγματα ἐδῶ ... «δικὰ μας» !

ΣΟΦΙΑ. Νά, ἡ Βίβλος μας !... Διαβάζαμε μαζί τὸν «'Ιώβ» κι' ἔνοιωσα βαθειά, κοντὰ σου, τὸ νόημά του, τὸ μεγάλο κι' αἰώνιο...

ΠΕΤΡΟΣ. Στὴν καρέκλα αὐτὴ ἐπάνω, ἀγρύπνησες βραδυὲς ὀλόκληρες ὅταν ἔπεσα ἄρρωστος, τίς μέρες ποῦχα κάνει τῆς λέπρας τὴν ἔνεση... "Όλα ἐδῶ μένουν χωρὶς τὴν ψυχὴ τους.

ΣΟΦΙΑ. Χωρὶς τὰ πρόσωπα, χωρὶς τὰ πράγματα κι' ἡ ψυχὴ δὲ θᾶνε ψυχὴ...

(Μικρὴ παύση. "Ενα ελαφρὸ χτύπημα στὴν πόρτα).

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐμπρός !...

(Μπαίνει ὁ Κωστής).

ΣΟΦΙΑ. "Α, ἐσὺ Κωστή ;

ΚΩΣΤΗΣ. Γειά σας !

ΠΕΤΡΟΣ. Γειά σου. "Ελα...

ΚΩΣΤΗΣ (προχωρεῖ πρὸς τὸ μέρος τους). Τί ἔχετε ;...

ΣΟΦΙΑ. Τί θέλεις νᾶχομε ;

ΠΕΤΡΟΣ. Τίποτε... Κάθισε...

ΚΩΣΤΗΣ (καθίζοντας). Κάτι τρέχει. Δὲ γελιέμαι ἐγώ. Σᾶς ξέρω καλὰ καὶ τοὺς δυό...

ΣΟΦΙΑ. Μά, δὲν ἔχομε τίποτε...

ΚΩΣΤΗΣ. Καὶ τώρα, λοιπόν, κρύβεστε ἀπὸ μένα ; Δὲν κάνετε καλὰ. Ἐχετε τὸν πιὸ καλὸ φίλο, τὸν πιὸ πιστό.

ΠΕΤΡΟΣ. Τὸ ξέρουμε !...

ΚΩΣΤΗΣ. Δὲ μοῦ λέτε, λοιπόν ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Δὲν ξέρω κι' ἐγὼ πῶς νὰ στὸ πῶ...

ΣΟΦΙΑ (διακόποντάς τον). Φεύγω, Κωστή... Θὰ φύγω ἀπὸ τὴ Σπιναλόγκα. Αὔριο κιόλας...

ΠΕΤΡΟΣ (σὸν ἠχώ) : Ναί, θὰ φύγει...

ΚΩΣΤΗΣ (μὲ ἐκπληξη). Γιατί ;... Γιατί θὰ φύγεις ;
Τ' εἶν' αὐτὸ πάλι ;...

ΠΕΤΡΟΣ (βιαστικά). Κωστή, ἡ Σοφία πρόκειται νὰ
γίνει... μητέρα !

ΚΩΣΤΗΣ. "Ω, μὲ τὸ καλὸ !...

ΠΕΤΡΟΣ. Τώρα, Κωστή, θὰ κατάλαβες...

ΚΩΣΤΗΣ. Θὰ κατάλαβα ;... "Α, ναί' καταλαβαίνω.
"Ω, ἄς εἶταν μόνο τὸ εὐχάριστο... Λοιπὸν, θὰ φύ-
γεις ; Εἶν' ἀπόφαση δική σου, Σοφία ;...

ΣΟΦΙΑ (γρήγορα). Ναί, δική μου· εἶνε δική μου ἀπό-
φασή!...

ΠΕΤΡΟΣ. Καὶ τῶν δυὸ μας εἶνε ἡ ἀπόφαση. Αὐτὸ
'νε ἡ ἀλήθεια...

ΚΩΣΤΗΣ. Κάνεις κάτι τὸ φρόνιμο, Πέτρο !... Ἐσὺ
θὰ μείνεις στὸ ἔργο σου. Ἡ Σοφία, ναί, πρέπει νὰ
φύγει. Εἶνε ὀρθό, εἶνε φρόνιμο...

ΠΕΤΡΟΣ (συντριμμένος). Ναί, «φρόνιμο»... ("Υστερα,
ἀπότομα) : Κωστή !... Γιατί μὲ κυτῶς ἔτσι ;

ΚΩΣΤΗΣ. Πέτρο, παρεξήγησες τὸ βλέμμα μου. Τί-
ποτε δὲ μπορεῖ νὰ μὲ κάνει νὰ σὲ δῶ πιὸ χαμηλά,
ἀπὸ κεῖ ψηλά πού σ' ἔχω τοποθετήσει ἀπὸ καιρὸ τὸ
ξέρεις.

ΠΕΤΡΟΣ. Κι' ὅμως, χωρὶς νὰ τὸ θέλεις, τὸ βλέμμα
σου μὲ συντρίβει. Εἶνε στιγμὲς πού κι' ὁ πιὸ γεν-
ναῖος δὲ θέλει ν'ἄχει μάρτυρες νὰ τὸν δοῦν...

(Τὸ μισοσκόταδο μέσα στὴν κάμαρα ἔχει γίνει τώρα πυκνὸ
καὶ ἔχει τυλίξει τὰ πάντα).

ΕΙΚΟΝΑ Θ'.

Στὸ πατρικὸ σπίτι τοῦ Πέτρου. Ἡ κρεββατοκάμαρα τοῦ πατέρα του. Πολὺ λιγὴ. Δεξιὰ πόρτα, στὸ βάθος πλατύφυλλο παρὰθυρο. Ὁ πατέρας τοῦ Πέτρου εἶνε ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του καὶ τὸ πρόσωπό του παρουσιάζει μιὰ τρομερὴ ἐξάντληση καὶ ἀγωνία. Βρίσκεται στὶς τελευταῖες του στιγμῆς. Στὸ πλάϊ του σὲ μιὰ καρέκλα κάθεται λυπημένος ὁ Στάθης, κί' ὁ γέρος μὲ φανερό κόπο μιλεῖ στὸν πιστὸ ὑπηρέτη.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Θ' ἀργήσῃ, Στάθῃ;

ΣΤΑΘΗΣ. Μὴν ἀνησυχεῖτε. Σὲ λίγο θ' ἄρθῃ. Τώρα μόλις ἔστειλα τὸν ἄνθρωπο... "Ὡς πού νά πάει, βλέπετε, ἢ βάρκα, ὡς πού νά γυρίσει...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Βιάζομαι τόσο, Στάθῃ. Πρέπει νά τὸν δῶ, νά τοῦ μιλήσω γιὰ τελευταία φορά...

ΣΤΑΘΗΣ. Μὴ λέτε τέτοια λόγια, κύριε. Θά γίνετε γρήγορα καλά, θά δεῖτε...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. "Ὁχι, Στάθῃ. Τὸ νοιώθω, πεθαίνω. "Ἐπρεπε κιόλας νάμαι πεθαμένος... μὰ μὲ κρατᾶ ἡ λαχτάρα νά δῶ τὸ παιδί μου γιὰ στερνὴ φορά. "Ἐχω νά τοῦ πῶ τὰ τελευταία μου λόγια...

ΣΤΑΘΗΣ. Ὁ κύριος Πέτρος δὲ θ' ἀργήσῃ ν' ἄρθῃ... ἐσεῖς ὅμως δὲν ἔχετε τίποτε. Ἑσυχᾶστε...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Ναι, ναι, δὲν ἔχω τίποτε. Δὲν εἶνε τίποτε! Ἡ ζωὴ μου ὡς τώρα εἶταν ἕνας θάνατος... Τώρα θά πάω κοντὰ στὸν καλὸ θεό... τώρα θ' ἀναστηθῶ! Πῆρα τόσες πίκρες μὲ τὸν Πέτρο μου, πού ὁ θεὸς θέλησε ἐπὶ τέλους... νά ἡσυχάσω, ν' ἀναπαυθῶ...

ΣΤΑΘΗΣ. "ὦ, κύριε! ὁ Πέτρος σᾶς ἀγαπᾷ... Εἶνε

παράξενος άνθρωπος ό κύριος Πέτρος, μά, ξέρετέ το, σās αγαπᾱ...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Μήπως είπα έγώ πώς δέ μ' αγαπᾱ ; Μ' αγαπᾱ, ναι... Ίσως έγώ δέν τόν αγαπούσα όσο έπρεπε, μέ τόν τρόπο πού έπρεπε. Τώρα τό βλέπω...

ΣΤΑΘΗΣ. Τί λέτε καλέ ! Έσείς δέν τόν αγαπούσατε, έσείς δέν τόν αγαπατε ;... Στή γή δέν ύπάρχει άλλος πατέρας κι' άλλος γιός, πού ν' αγαπιούνται... όσο αγαπίσαστε σείς !

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Ναι, Στάθη, λές μιά σωστή κουβέντα...

ΣΤΑΘΗΣ. Σωστή, βέβαια ! Δέν τόν βλέπατε όλες αύτες τίς μέρες μέ τί άγωνία και τί άγάπη έρχόταν κοντά σας ;... Και πόσο γαληνεύατε και σείς όσο τόν είχατε στό πλάϊ σας !... Μά, τώρα πέρασαν όλα. Είστε καλλίτερα. Σε λίγο θάσαστε τελειώς καλά...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Άργεί, Στάθη, άργεί... Θάπρεπε νά χες πάει έσύ...

ΣΤΑΘΗΣ. Τό είπα... μά πάλι δέν έκανε νά σās άφήσω...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Μή φοβᾶσαι, Στάθη... Όσο δέν έρχεται ό Γίέτρος, έγώ δέν πεθαίνω. Άν μέ βλέπεις και βιάζομαι, είνε γιατί βλέπω πώς σε λίγο δέ θάχω πιά δυνάμεις νά του μιλήσω...

ΣΤΑΘΗΣ. Μή μιλάτε !... Κουράζεστε...

(Μικρή παύση. Μπαίνει ό Πέτρος μαζί μέ τόν Κωστή.
'Ο Στάθης σηκώνεται και παραμερίζει).

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Ω, ήρθες !

ΠΕΤΡΟΣ. Τί είνε ;

ΣΤΑΘΗΣ. Τίποτε, τίποτε. "Ηθελε μόνο νά σās δεί...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ (άτονα). Ναι, νά σε δώ... νά σου μιλήσω...

ΠΕΤΡΟΣ (μέ προσποιητή ήρεμία). Είσαι, βλέπω, καλλίτερα σήμερα, πατέρα, έ;... Ναι, ναι, πολύ καλλίτερα !

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Ναι, καλλίτερα... "Ελα έδω κοντά, Πέτρο μου.

(*Ὁ Στάθης φεύγει*).

ΠΕΤΡΟΣ (*πιάνει τὸ χέρι τοῦ πατέρα του*). "ὦ, οὔτε πυρετός σήμερα, οὔτε τίποτε...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Κάθισε.

ΠΕΤΡΟΣ (*καθίζει*). Ἦρθε κι' ὁ Κωστής, πατέρα. Για δέξ τονε...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ (*σὰ νὰ τὸν βλέπει τώρα μόνο*). "Α, ναί... Εὐχαριστῶ...

ΠΕΤΡΟΣ. Κάθισε, Κωστή...

ΚΩΣΤΗΣ (*καθίζει*). Δὲν ἔχετε τίποτε. Σὲ λίγες μέρες, σὲ καμμιά βδομάδα τὸ πολὺ θὰ σηκωθείτε...

ΠΕΤΡΟΣ. Πολὺ νωρίτερα!

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Ναί, πολὺ νωρίτερα. Σήμερα κιόλας. Αὔριο τὸ κρεβάτι αὐτὸ... θὰν' ἀδειανό. "Ελα, Πέτρο μου, μὴν κρυβόμαστε. Τὸ βλέπεις, πεθαίνω...

ΚΩΣΤΗΣ. Τί ἰδέα!...

ΠΕΤΡΟΣ. Πατέρα, μὴ λές τέτοια λόγια...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Δὲν ὠφελοῦν τὰ ψέμματα, Πέτρο μου. Ἦρθ' ἡ ὥρα ποὺ πρέπει νὰ ποῦμε μόνο τὴν ἀλήθεια. "Ακουσέ με, ἂν θέλεις...

ΠΕΤΡΟΣ (*μὲ θλίψη*). Σ' ἀκούω, πατέρα...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Σβήνω, παιδί μου. Σὲ λίγη ὥρα δὲ θὰ ὑπάρχω πιά...

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶπαμε, πατέρα... μὴ λές τέτοια λόγια!

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Μὴ μὲ κόβεις, παιδί μου. Ἡ πνοή μου εἶνε λίγη ἀκόμη. Ναί, σβήνω...καὶ σβήνω διπλᾶ, παιδί μου, γιατί σὲ βλέπω νὰ σβήνεις καὶ σύ... (*τὸν κυττάζει καλά*). Τὰ σημάδια σήμερα στὸ πρόσωπό σου καὶ στὰ χέρια σου εἶνε πιὸ ζωνρά...

ΠΕΤΡΟΣ. Μά, στὸ εἶπα, πατέρα, δὲν εἶνε τίποτε...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Τὰ σημάδια τῆς λέπρας... Ἡ ἀρρώστεια ἄρχισε νὰ φανερώνεται. Κι' ὅμως, τί νὰ τὸ σκέφτομαι πιά; Σὲ λίγο φεύγω. Καὶ τίποτε πιά δὲ μπορεῖ ν' ἀλλάξει οὔτε τὴ δική μου, οὔτε τὴ δική σου τὴ μοῖρα... Ὡστόσο, πρέπει νὰ στὸ πῶ, τώρα

πού δὲν ἔχω γιὰ τίποτε πιά νὰ πολεμήσω, πὼς εἶχες δίκη. Τὸ νοιώθω, σὰν βλέπω ἐπάνω σου τί θὰ πεῖ λέπρα !...Σὲ νοιώθω τώρα. Πολὺ ἀργά, μὰ μοῦ φαίνεται πὼς σὲ νοιώθω τώρα.

ΠΕΤΡΟΣ. Συγχώρεσέ με, γιὰ τὶς πίκρες καὶ τὰ φαρμάκια πού σὲ πότισα...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Δὲν ἔχω τίποτε νὰ σοῦ συχωρέσω, παιδί μου...

ΠΕΤΡΟΣ. Σ' εὐχαριστῶ, πατέρα...

(Ὁ Κωσιῆς μὲ δυσκολία κρατᾷ τὰ δάκρυά του. Τοῦς ἀφήνει μόνους, διακριτικά).

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ *(βάζοντας νέα δύναμη)*. Παιδί μου ! προσπάθησε νὰ ἐξασφαλίσεις ὅ,τι ἔμεινε... Κράτησε τὴ γυναῖκα σου καὶ τὸ παιδί σου μακριά... *(κυττάζει πάλι μὲ πόνο τὰ σημάδια τοῦ Πέτρου)*.

ΠΕΤΡΟΣ. Ἀγαπῶ τόσο τὴ Σοφία καὶ τὸ παιδί μου !...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Νὰ τ' ἀγαπᾶς τὸ παιδί σου, νὰ τὴν ἀγαπᾶς τὴ γυναῖκα σου... Τί κάνει, ἀλήθεια, τὸ μικρό μου ; Τί σοῦ γράφει ἡ Σοφία ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Εἶχα γράμμα χτὲς βράδυ... *(τὸ βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη του)*. Νά το...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Τί γράφει ;... Διάβασέ μου το !

ΠΕΤΡΟΣ. Θὰ σὲ κουράσω, πατέρα... Εἶνε καλά...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. Διάβασέ μου το, παιδί μου. Ἡ ψυχὴ μου περιμένει... θέλει νὰ φύγει παίρνοντας μαζί της τὴ γλυκειὰ σας ἀνάμνηση...

ΠΕΤΡΟΣ *(διαβάζει)*. «...Εἴμαστε καλά, κι' ἐγὼ καὶ τὸ παιδί. Τὸ ἔχω ἐδῶ πλάι μου, ἐνῶ σοῦ γράφω. Θαρῶ πὼς βλέπω ἐσένα, ἀγαπημένε μου Πέτρο. Εἶνε τόσο μικρό, γιὰ νὰ καταλαβαίνει τίποτε ! Μὰ μὲ κυττάζει, μὲ τ' ἀθῶα του τὰ ματάκια, σὰ νὰ μοῦ λέει :—Γράψε χαιρετίσματα στὸ μπαμπᾶ καὶ στὸν παππού. Πὲς στὸ μπαμπᾶ πὼς θὰ γίνω μιὰ μέρα ἕνας ἀνθρώπος πού θὰ τοῦ μοιάζει καὶ στὸν παππού...

Ένας λεβέντης σάν κι' αυτόν! Δώσε τους πολλά φιλιά».

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ (ἐνῶ οἱ τελευταῖες του δυνάμεις τὸν ἀφήνουν). "Αχ, ἡ γυναῖκα σου!... Γενναία ψυχή!... Ὁ μόνος ἄνθρωπος ποὺ σ' ἔνοιωσε!... "Ας ἔχει κι' αὐτὴ τὴν εὐχή μου! (γέρνει τὸ κεφάλι του, βαρὺ κι' ἄψυχο, στὸ προσκέφαλο).

ΠΕΤΡΟΣ (πέφτοντας). Πατέρα!... πατέρα!...

(Μιὰ εὐδαιμονία εἶνε χαραγμένη στὸ πρόσωπο τοῦ νεκροῦ).

ΕΙΚΟΝΑ Ι΄

Στό ιατρείο τῆς Σπιναλόγκας. Στόν τοῖχο ἔχει μπεῖ ἓνα μεγάλο κάδρο τοῦ πατέρα τοῦ Πέτρου.

ΠΕΤΡΟΣ (*κραιῶντας στά χέρια του μιά φωτογραφία*).
Φαίνεται ἀδύνατη ἡ Σοφία στή φωτογραφία, ἔ ;

ΚΩΣΤΗΣ. "Ἐ, ἔχει τώρα καί τήν ἔγνοια τοῦ παιδιοῦ...

ΠΕΤΡΟΣ. Θυμᾶσαι κάποτε μιά παρόμοια σκηνή, μέσα στό ἴδιο αὐτό δωμάτιο ;

ΚΩΣΤΗΣ. Τί σκηνή ;

ΠΕΤΡΟΣ. Κρατοῦσες στά χέρια σου τή φωτογραφία τῆς φαμίλιας σου, μιά παληά ξεθωριασμένη φωτογραφία, παρμένη σέ χρόνια εὐτυχισμένα...

ΚΩΣΤΗΣ. Σοῦ τήν ἔδειξα ; Δέ θυμᾶμαι...

ΠΕΤΡΟΣ. Τώρα σκύβω κι' ἐγώ πάνω ἀπό ἓνα ἄψυχο χαρτί καί τὸ μουσκεύω μὲ δάκρυα... Καί μοῦ φαίνεται πὼς δέν περιμένω πιά νά γιατρέψω τοὺς λεπρούς. 'Ἡ ὥρα ἔφτασε πού καρτεροῦσα κι' ὁ ὄρρος θά γίνει στό λεπριασμένο μου πιά κορμί, μὰ πὶό πολὺ γιά τὰ πρόσωπα π' ἀγαπῶ, τὰ «δικὰ μου»... Γιά τὸ χατήρι τους !... Πόσο σκέφτομαι τὸ παιδί μου !... "Ἄν ἐγὼ γιατρευῶ, θᾶμαι βέβαιος τότε πὼς μ' ἓνα προληπτικὸ ὄρρο ἡ ὑγεία θᾶνε μόνιμη στό ἀγαπημένο μου παιδί... "Ἀλλάξα, Κωστή, ἔ ;... (*Στόν ἑαυτό του, βλέποντας τὴ φωτογραφία*) : Τί ἀπαλὸ θᾶνε τὸ δερματάκι του !...

ΚΩΣΤΗΣ. "Ἐτσι 'νε οἱ ἄνθρωποι !...

ΠΕΤΡΟΣ. "Α ! Κώστα, εἶσαι καλός' μὰ, τὰ πράγματα δέν εἶνε ἔτσι ὅπως θες νά τὰ βλέπεις...

ΚΩΣΤΗΣ. "Ἄς μὴ βρίσκουν τόπο στήν ψυχὴ σου ὁ

ἔλεγχος κι' ἡ ἀμφιβολία. Τίποτε δὲ χάθηκε ἀπὸ τὴ σημασία τοῦ ἔργου σου, τίποτε... Νομίζω πάντα πῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει ν'ἄχει διαρκῶς ὑψωμένα τὰ μάτια πρὸς τὸν οὐρανό...

ΠΕΤΡΟΣ. Μοῦ φαίνεται, Κωστή, πῶς δὲν πρέπει πιά νὰ περιμένω. Τὰ σημάδια τῆς λέπρας εἶνε φανερά πιά ἐπάνω μου. Εἶνε ἡ κατάλληλη στιγμή νὰ δοκιμάσω...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἐσὺ τὸ ξέρεις αὐτό.

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί, γιὰ δὲς με' τὸ κοκκίνισμα στὸ πρόσωπό μου ὅσο πάει καὶ μεγαλώνει. Στὰ χέρια μου— πρόσεξε — οἱ ἀναισθητικὲς κηλίδες εἶνε τώρα πὶδ ζωηρές...

ΚΩΣΤΗΣ. Τὸ βλέπω... Κι' ὕστερα θέλεις νὰ ἐλέγχεις τὸν ἑαυτὸ σου! "ὦ, Πέτρο! ν'ἄξερεις τί ἤρωας εἶσαι!..." Ὅταν θυμᾶμαι ὅτι μπροστά στὸν πατέρα σου καὶ τὴ γυναῖκα σου!...

ΠΕΤΡΟΣ. Τὸ δυστυχημένο, ἀλήθεια, τὸν πατέρα! *(κυττάζει τὴ μεγάλη φωτογραφία τοῦ πατέρα του, πὸν εἶνε κρεμασμένη ἀντίκρου του)*. Τώρα σὰ νὰ τὸν νοιώθω περισσότερο κοντά μου... "Ἄλλοτε δὲν ἤθελα καμμιά μνήμη νὰ μοιράζεται ἐδῶ μέσα τὴ σκέψη μου, τὴ δοσμένη ὀλότελα στὸ σκοπὸ μου. Μά, τώρα ἡ μνήμη τοῦ πατέρα μου μοῦ φαίνεται πολύτιμη ὅσο κι' ὁ μοναδικὸς σκοπός μου... Γιὰ δὲς τον, Κωστή; θαρῶ πῶς κυττάζει τὰ σημάδια τῆς λέπρας στὸ πρόσωπό μου. Ἐτσι μὲ κύτταζε καὶ τότε στὸ κρεββάτι τῆς ἀγωνίας του...

ΚΩΣΤΗΣ. "ὦ, τὰ ἀγαπημένα μας πρόσωπα!... Τί θᾶταν ἡ ζωὴ μας χωρὶς τὴν ἔγνοια τους καὶ τὴ φροντίδα τους!

ΠΕΤΡΟΣ. Καὶ πόσο ἀποζητοῦμε τὴ φωνή τους ὅταν εἶνε μακριὰ μας!... Γιατί ἡ φωνή τους εἶνε γλυκειά σὰ μουσική!... Ἰδανικὲς φωνές κι' ἀγαπημένες...

ΚΩΣΤΗΣ. Ἰδανικὲς φωνές κι' ἀγαπημένες!...

ΠΕΤΡΟΣ. ἐκείνων πού πεθάναν ἢ ἐκείνων πού

εἶνε—γιὰ μᾶς χαμένοι σάν τούς πεθαμένους... Ναί, ἀλήθεια, δὲν εἶνε πεθαμένος μόνο ὁ πατέρας μου... εἶνε καὶ τὸ παιδί μου πού δὲν τὸ εἶδα καθόλου, ἢ γυναίκα μου...Πεθαμένοι κι' οἱ δικοί σου...ἀν καὶ ζοῦν.

ΚΩΣΤΗΣ. Μήπως δὲν εἴμαστε κι' ἐμεῖς οἱ ἴδιοι πεθαμένοι ;...

ΠΕΤΡΟΣ. Περισσότερο ἴσως ἐγώ· ἕνας λεπρός σύζυγος, ἕνας λεπρός πατέρας !... (Φέρνει στὰ χεῖλη του τὴ φωτογραφία τῆς γυναίκας του καὶ τοῦ παιδιοῦ του) : Πόσο σᾶς ἀγαπῶ !... Κι' εἶνε τὸ μόνο φιλί πού μπορῶ νά σᾶς δώσω !

(Χτυποῦν).

ΚΩΣΤΗΣ. Ἐμπρός !...

(Μπαίνει μέσα στὸ λατρεῖο τὸ νεαρὸ ζευγάρι πού τὸ τσάκωσε ὁ φύλακας τοῦ λεπροκομείου ἐπ' αὐτοφώρῳ—Εἰκόνα Δ'. Ἡ ἀρρώστεια ἔχει τώρα προχωρήσει καὶ στοὺς δυό.
Ἡ πρώτη τους φρεσκάδα ἔχει χαθεῖ).

ΠΕΤΡΟΣ (φυλάει τὴ φωτογραφία, ξαναβρίσκοντας τὴν ἀταραξία του). Τί εἶνε, παιδιά ;...

Ἡ ΛΕΠΡΗ. Τὸ παιδί δὲν εἶνε καθόλου καλά, γιατρέ...

ΚΩΣΤΗΣ. Πάλι, ἔ ;...

Ο ΛΕΠΡΟΣ. Ἀπόψε ὄλη τὴ νύχτα ἔκαιγε τὸ κορμάκι του ἀπ' τὸν πυρετό...

ΠΕΤΡΟΣ. Θάρθω νά τὸ δῶ...

Ἡ ΛΕΠΡΗ. Σῶσε το, γιατρέ !...

Ο ΛΕΠΡΟΣ. Φοβοῦμαι πὼς ἔχει κι' αὐτὸ τὸ ἄμοιρο μολυνθεῖ...

ΚΩΣΤΗΣ. Δὲν εἶνε τίποτε...

ΠΕΤΡΟΣ. Μὴ φοβᾶστε...

Ἡ ΛΕΠΡΗ. Κάμε ὅ,τι περνᾶ ἀπὸ τὸ χέρι σου, γιατρέ...

Ο ΛΕΠΡΟΣ. Ἐχεις καὶ σὺ παιδί. Μᾶς καταλαβαίνεις...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐσυχᾶστε !... Ἐχω νά σᾶς δώσω, ὅμως,

μιὰ συμβουλή. "Ας χωριστείτε από τὸ παιδί σας...
Μὴν περιμένετε νὰ τελειώσει τὸ ἔργο μου...

Η ΛΕΠΡΗ. Νὰ χωριστοῦμε!...

Ο ΛΕΠΡΟΣ. Ἐπὶ τὸ παιδί μας!...

ΚΩΣΤΗΣ. Χρειάζεται ἄδεια γι' αὐτό...

ΠΕΤΡΟΣ. Θὰ τὴ δώσω. Τὸ παιδί δὲν παρουσιάζει
τίποτε... Ἐχετε κανένα δικό σας στήν πατρίδα;

Ο ΛΕΠΡΟΣ. Εἶνε ἡ μάνα μου...

ΠΕΤΡΟΣ. Ἄς πάρετε, λοιπόν, τὴν ἀπόφαση...

Η ΛΕΠΡΗ. Μά, πῶς, γιατρέ;...

Ο ΛΕΠΡΟΣ. Πῶς;...

ΠΕΤΡΟΣ. Καλά, καλά, θὰ τὰ ξαναποῦμε... Πηγαί-
νετε. Θάρθω νὰ τὸ δῶ...

Η ΛΕΠΡΗ. Εὐχαριστοῦμε, γιατρέ...

Ο ΛΕΠΡΟΣ. Μὴν ἀργήσεις...

ΠΕΤΡΟΣ. Ὅχι. Σὲ λίγο θάρθω...

(Φεύγουν, σκύβοντας τὸ κεφάλι. Πάυση).

ΠΕΤΡΟΣ. Κωστή! Δὲ μπορεῖς νὰ φανταστεῖς τί
γίνεται μέσα μου. Δυὸ ἄνθρωποι παλαίβουνε ἐδῶ
μέσα... Μιά φωνή ἀπὸ τὸν παλιὸ ἐαυτό μου με κα-
ταδιώκει ὀλοένα. Τὴν ἀκούω νὰ μοῦ λέει σκληρά,
ἀυστηρά, ἀδυσώπητα: «Εἶσαι ἕνας νικημένος. Ἴσως
τὸ ἔργο σου νὰ φτάσει σύντομα στὸ τέλος του...
ἐσύ ὅμως δὲ θάσαι αὐτὸς ποῦ θὰ ἤθελες νὰ εἶσουν.
Γιὰ νὰ κάμει κανεὶς κάτι μεγάλο, δὲν πρέπει που-
θενὰ νὰ εἶνε μικρός, πουθενὰ ἀσήμαντος καὶ
κοινός!»

ΚΩΣΤΗΣ. Μικρὸς ἐσύ; Κοινός; !...

ΠΕΤΡΟΣ. ὦ, θάχει δίκιο ἡ φωνή τοῦ παλιοῦ ἐαυ-
τοῦ μου... Μοιάζω κι' ἐγὼ μὲ τοὺς δυὸ νεαροὺς λε-
προύς... (δείχνει πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἔφυγαν οἱ λεπροί).
Θυμᾶσαι τίς ἰδέες τους!... Μά, σὰν ἔκαναν παιδί
καὶ σὰν παντρεύτηκαν ὕστερα, ἄλλαξαν!...

ΚΩΣΤΗΣ. Ὅλα ἔχουν τὴ θέση τους στὴ ζωὴ. Καὶ
μιὰ θεσοῦλα ξέχωρη γιὰ τὸ καθένα στὴν καρδιά μας,
δὲ μᾶς μειώνει, δὲ μᾶς ἐμποδίζει νὰ γίνουμε μεγάλ-

λοι, ἂν θέλουμε καὶ ἂν μπορούμε... Ἐσύ, Πέτρο, ἔφτασες τόσο ψηλά καὶ σὲ βλέπω νὰ στέκεις πρὸ πάνω ἀπ' ὄλα!... Ἐσύ ρουτίνα πουθενὰ δὲ γνώρισες τί θὰ πεῖ... Κι' ὅταν ὑπηρετεῖς τὴν ἀνθρωπότητα, κι' ὅταν νομίζεις πὼς γίνεσαι συνηθισμένος ἄνθρωπος, πάντ' ἀνεβαίνεις πάνω ἀπὸ τὴ συνήθεια!...

ΠΕΤΡΟΣ. Θὰ ἤθελα νὰ σὲ πιστέψω... Ἄς τ' ἀφήσουμε καλλίτερ' αὐτά. Πάω νὰ δῶ τὸ παιδί... (σηκώ-
νεται, σκεφτικός, καὶ προχωρεῖ πρὸς τὴν ἔξοδο).

ΚΩΣΤΗΣ. Πόσο ὑποφέρει!...

ΠΕΤΡΟΣ (κάνει νὰ βγεῖ. Τὴν ἴδια στιγμή, χτυποῦν τὴν πόρτα). Ἐμπρός!...

ΦΥΛΑΚΑΣ (μπαίνοντας). Ἐχετε γράμμα, γιατρέ... (τοῦ δίνει τὸ γράμμα καὶ φεύγει).

ΠΕΤΡΟΣ (κυττάζοντάς το, μ' ἓνα βλέμμα χαρούμενο). Ἀγαπημένη μου Σοφία!... ("Ὑστερα, χωρὶς νὰ κινηθεῖ ἀπὸ τὴ θέση του, ἐκεῖ στὴν πόρτα μπροστά, ἀνοίγει μὲ νευρικές κινήσεις τὸ φάκελλο καὶ τὰ μάτια του τρέχουν ἐπάνω σὲς γραμμὲς τοῦ γράμματος ἀχόρταγα).

ΚΩΣΤΗΣ. Ἰδανικές φωνές κι' ἀγαπημένες!...

ΠΕΤΡΟΣ (γυρίζοντας ξαφνικά στὴν πραγματικότητα, σταματᾷ τὸ διάβασμα καὶ χώνει ἀπότομα τὸ γράμμα στὴν τσέπη του). Ἀργησα. Θὰ μὲ περιμένουν... (φεύγει).

ΚΩΣΤΗΣ. Πάντα ὀρθός!...

ΤΕΛΟΣ

9.8
2-10.

